

ABTN
Stichting Pensioenfonds Fluor Nederland

23 april 2020

INHOUDSOPGAVE

1 PENSIOENFONDS 6

- 1.1 Inleiding 6
- 1.2 Missie, visie en strategie 6
  - 1.2.1 Missie 6
  - 1.2.2 Visie en strategie 6
- 1.3 Risicohouding 8
  - 1.3.1 Kwalitatieve risicohouding 8
  - 1.3.2 Kwantitatieve risicohouding langere termijn
  - 1.3.3. Kwantitatieve risicohouding korte termijn9
  - 1.3.3 Procedure uitvoering, vaststelling en verantwoording haalbaarheidstoets
  - 1.3.4 Haalbaarheidstoets: procedure uitvoering, vaststellen en verantwoording10
- 1.4 Opdrachtaanvaarding 11

2 DE ORGANISATIE VAN PENSIOENFONDS 12

- 2.1 Inleiding 12
- 2.2 Bestuur 12
  - 2.2.1 Samenstelling 12
  - 2.2.2 Bevoegdheden 13
  - 2.2.3 Functioneren van het bestuur 13
  - 2.2.4 Dagelijks Bestuur 13
  - 2.2.5 Commissies van het bestuur 14
- 2.3 Bestuursbureau 14
- 2.4 Visitatiecommissie 14
- 2.5 Verantwoordingsorgaan 15
- 2.6 Accountant 17
- 2.7 Actuaris 17
- 2.8 Sleutelfuncties 17
  - 2.8.1 IOPR-II richtlijn 17
  - 2.8.2 Risicobeheerfunctie 17
  - 2.8.3 Interne auditfunctie 17
  - 2.8.4 Actuariële functie 18
- 2.9 Compliance officer 18
- 2.10 Adviseurs
- 2.11 Interne en externe controle functioneren van het bestuur
- 2.12 Bewaking en analyse van het operationeel risico
- 2.13 Calamiteitenpan en beveiliging
- 2.14 Beleidsmatige beheersingsmaatregelen
- 2.15 Integriteitsbeleid 18
- 2.16 Financieel Crisisplan 19

3 AANSLUITING WERKGEVERS EN VERKRIJGING DEELNEMERSCHAP 20

- 3.1 Aansluiting werkgever 20
- 3.2 Deelnemerschap werknemers 20
- 3.3 Eigen bijdrage werknemers 21
- 3.4 Uitvoeringsovereenkomst 21
- 3.5 Waardeoverdrachten 22
  - 3.5.1 Individuele waardeoverdrachten 22
  - 3.5.2 Collectieve waardeoverdrachten 22
  - 3.5.3 Automatische waardeoverdrachten 23

4 DE PENSIOENREGELING 24

- 4.1 Korte omschrijving van de basis pensioenregeling 24
- 4.2 Toeslagen 25
  - 4.2.1 Toeslagverlening 25
  - 4.2.2 Voorwaardelijkheidsverklaring 25
- 4.3 Arbeidsongeschiktheid 26
  - 4.3.1 Premievrije voorzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid 26
- 4.4. Aanvullend Individueel Pensioen 27
  - 4.4.1 Gesloten regeling
- 4.5 Actuele kengetallen

5 HERVERZEKERING EN UITBESTEDING 28

- 5.1 Herverzekering 28
- 5.2 Uitbesteding 28
- 5.3 Overzicht uitbestede werkzaamheden
  - 5.3.1 Vermogensbeheercontract
  - 5.3.2 Administratiecontract

6 FINANCIËEL

- 6.1 Inleiding 30
- 6.2 Grondslagen van het pensioenfonds 30
  - 6.2.1 Vaststelling Technische Voorzieningen 30
  - 6.2.2 Actuariële grondslagen 31
  - 6.2.3 Overlevingskansen en leeftijdscorrectie
  - 6.2.4 Financiering van de pensioensoorten 32
- 6.3 Premiebeleid 32
  - 6.3.1 Kostendekkende premie 32
  - 6.3.2 Feitelijke premie 33
  - 6.3.3 Premieretitie
  - 6.3.4 Bijstortingsverplichting van de werkgever
  - 6.3.5 Verlagen van uitkeringen en rechten
  - 6.3.6 Niet-nakoming van betalingsverplichtingen door de werkgever 34
  - 6.3.7 Aanleveren van deelnemersgegevens 35
- 6.4 Omvang van het vereist eigen vermogen en minimaal vereist eigen vermogen 35
  - 6.4.1 Risicohouding vereist eigen vermogen 35
  - 6.4.2 Vaststellen van het minimaal vereist eigen vermogen 35
  - 6.4.3 Vaststellen van het vereist eigen vermogen 36
- 6.5 Toeslagenbeleid 37
  - 6.5.1 Toekomstbestendige toeslagverlening
  - 6.5.2 Besluitvorming toelagverlening
  - 6.5.3 Incidentele toeslagverlening
- 6.6 Beleggingsbeleid 39
  - 6.6.1 Inleiding 39
  - 6.6.2 Besluitvorming en rollen vermogensbeheer 39
  - 6.6.3 Beleggingsdoelstelling 41
  - 6.6.4 Beleggingsovertuigingen 42
  - 6.6.5 Strategische mix 42
  - 6.6.6 Strategische portefeuilleverdeling 42

- 6.6.7 Herbalancering 43
- 6.6.8 Uitvoering beleggingbeleid
- 6.6.9 Evaluatie van de beleggingsresultaten en vermogensbeheerder 44
- 6.6.10 Het beleggingsbeleid voldoet aan de prudent-person regel 44

7 FINANCIËLE STURINGSMIDDELEN 46

- 7.1 Premiebeleid 46
- 7.2 Beleggingsbeleid 46
- 7.3 Toeslagenbeleid 46
- 7.4 Aanspraken- en rechtenbeleid 46
- 7.5 Haalbaarheidstoets
- 7.6 Financieel crisisplan
- 7.7 Herstelplan

8 COMMUNICATIE 48

- 8.1 Beleidsplan 48

9 RISICOMANAGEMENT 50

- 9.1 Risicohouding 50
- 9.2 Integraal risicomanagement
- 9.3 Risicomanagement vermogensbeheer
- 9.4 Governance structuur
- 9.5 Risicocategorieën
- 9.5.1 Matching risico
- 9.5.2 Verzekeringstechnisch risico
- 9.5.3 Grondslagen verplichtingen
- 9.5.4 Omgevingsrisico
- 9.5.5 Integriteitsrisico
- 9.5.6 Juridisch risico
- 9.5.7 Operationeel risico
- 9.5.8 Deskundigheid
- 9.5.9 IT
- 9.6 Eigen risico beoordeling 51

10 VASTSTELLING ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA 51

BIJLAGEN I T/M IV 52

1 PENSIOENFONDS

1.1 Inleiding

Stichting Pensioenfonds Fluor Nederland (SPFN of het pensioenfonds) is een ondernemingspensioenfonds, dat de pensioenregelingen uitvoert voor de (voormalige) werknemers van Fluor Nederland. Het pensioenfonds is in 1976 opgericht. Sinds 1 januari 2014 is het pensioenfonds gesloten voor nieuwe toetreders. De pensioenregeling is overeengekomen tussen vertegenwoordigers van de werkgever en de ondernemingsraad, als belangrijk onderdeel van de collectieve arbeidsvoorwaarden en vastgelegd in de arbeidsovereenkomst van de Fluor werknemers en in het pensioenreglement.

Het bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregelingen. Het pensioenfonds werkt daarom met een Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)¹. Het doel van de ABTN is om:

- inzicht te geven in het functioneren van het pensioenfonds. De ABTN beschrijft de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle; en
- het beleid van het pensioenfonds te beschrijven, inclusief een omschrijving van de financiële opzet en de grondslagen van het beleid.

1.2 Missie, visie en strategie

SPFN werkt volgens een missie, visie en strategie.

1.2.1 Missie

Het pensioenfonds beoogt om alle deelnemers een pensioen uit te keren, zoals is vastgelegd in het pensioenreglement, op basis van een financieel solide beleid. Het bestuur richt zich bij de vervulling van haar taak naar de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers c.s. en de werkgever. Het bestuur zorgt ervoor dat de belanghebbenden zich door het bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen, de zogenoemde evenwichtige belangenafweging.

1.2.2 Visie

Hoewel het pensioenfonds sinds 1 januari 2014 is gesloten voor nieuwe toetreders, is het bestuur van mening dat het collectieve karakter van de pensioenregeling belangrijke voordelen oplevert: het delen van verzekeringstechnische en beleggingsrisico's en een kostenefficiënt beheer van de pensioengelden.

De uitgangspunten die het bestuur hanteert zijn:

1. Waardevast inkomen voor later: het pensioenfonds streeft na het zeker stellen van de nominale pensioenaanspraken en – secundair - bij een toereikende financiële positie het verlenen van toeslagen ter compensatie van de prijsinflatie;
2. Een kostenefficiënte uitvoering: de pensioenadministratie en het vermogensbeheer zijn uitbesteed, op basis van uitvoeringskwaliteit en procesbeheersing. Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico zijn verzekerd;
3. Krimpend deelnemersbestand: de ontgroening en vergrijzing van het

---

¹ ABTN als bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet

- deelnemersbestand hebben impact op het beleggingsbeleid en risicomanagement;
4. Het pensioenfonds is compliant met wet- en regelgeving;
  5. De belanghebbenden zijn tevreden met de uitvoering en hebben vertrouwen in het pensioenfonds. De Code pensioenfonds is leidend voor het functioneren van het bestuur.

Voor het realiseren van een 'goed' pensioen is het noodzakelijk dat het beleggingsbeleid wordt afgestemd op de ten doel gestelde uitkeringen. Inzicht en beheer van de toekomstige pensioenuitkeringen vormen daarmee het vertrekpunt voor het beleggingsbeleid. Beleggingsrisico's worden bewust genomen, de aard en omvang daarvan is gekoppeld aan het benodigde rendement vanuit de pensioendoelstelling, rekening houdend met de risicohouding van het pensioenfonds.

Het bestuur wil met (gewezen) deelnemers duidelijk en begrijpelijk communiceren. Het doel is om de communicatie zoveel mogelijk af te stemmen op de persoonlijke situatie van de deelnemers en hen een handelingsperspectief te bieden.

1.2.3. Strategie

Op basis van de missie en visie heeft het bestuur de volgende strategische doelen geformuleerd:

De bestuurlijke focus is in 2020 gericht op een (her)oriëntatie van het bedrijfsmodel, met als doelstelling het voor de toekomst zo goed als mogelijk zeker stellen van de nominale pensioenen en mogelijk maken van toeslagverlening (als de financiële positie dat toelaat). Waarbij onder een (her)oriëntatie mede wordt begrepen een overdracht van de pensioenverplichtingen en het bijbehorende fondsvermogen naar een andere pensioenuitvoerder (fonds of verzekeraar), gevolgd door de liquidatie van het pensioenfonds.

Daarnaast geldt dat het pensioenfonds zijn organisatie zodanig heeft ingericht dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt. Dat wil in ieder geval zeggen, het beheersen van de bedrijfsprocessen, het waarborgen van de integriteit en het beheersen van financiële risico's, evenals van andere risico's die de soliditeit van het pensioenfonds kunnen aantasten.

1.3 Risicohouding

De strategische doelstellingen van het pensioenfonds zijn mede ingegeven door de 'gebalanceerde' risicohouding van het bestuur.

Op de 4 onderkende domeinen is de de risicohouding als volgt door het bestuur vastgesteld:

o besturing	gebalanceerd
o kapitaalmanagement	gebalanceerd
o uitvoering	kritisch
o reputatie	kritisch

Per domein zijn 'leidende' principes vastgesteld die een kader weergeven waarbinnen het pensioenfonds uitvoering geeft aan de risicohouding.

Principes *besturing*

- o De bestuurders besturen

De bestuursleden besteden hun tijd aan het besturen van het pensioenfonds, niet aan de uitvoering. Het pensioenfondsbureau, de adviseurs en de uitbestedingspartners bereiden voor en voeren uit.

- Het bestuur laat zien erop toe dat zij evenwichtige besluiten neemt Elk (voorgenomen) besluit is voorzien van een analyse van de (belangen) afwegingen en risico's. Het bestuur is daarover duidelijk naar alle stakeholders.
- Het bestuur stelt prioriteiten vast en stuurt op risico's. De strategische doelstellingen en de risicohouding zijn leidend voor de keuzes die het bestuur maakt.
- Bestuursleden komen gemaakte afspraken na. Het bestuur maakt afspraken die zij kan nakomen (tijd en capaciteit) en draagt er zorg voor dat dit daadwerkelijk gebeurt. Bestuursleden spreken elkaar daarop aan.

Principes kapitaalmanagement

Naast de beleggingsbeliefs (zie de Verklaring beleggingbeginselen) is het balansmanagement onderdeel van dit domein. Op dat domein gelden de volgende principes:

- De pensioenopbouw is kostendekkend.
- Het pensioenfonds houdt rekening met verwachte overlevingskansen.
- Het pensioenfonds verzekert het risico op arbeidsongeschiktheid en overlijden van deelnemers.

Principes uitvoering

- Het pensioenfonds heeft zicht op de risicobeheersing bij de effectiviteit daarvan bij uitbestedingspartners en stuurt daarop.
- De gegevensverwerking is tijdig en correct.
- Cybersecurity en continuïteit van systemen en processen zijn gewaarborgd door uitvoerders
- De vertrouwelijkheid van de (deelnemers) gegevens is gewaarborgd
- Het bestuur heeft zicht op key man-risk binnen het fonds en ook bij uitvoerders.

Principes reputatie

- Informatie die het pensioenfonds verstrekt is correct, duidelijk en evenwichtig.
- Het pensioenfonds voldoet aan wet- en regelgeving, ook in relatie tot uitbesteding.
- "We zeggen wat doen en doen wat we zeggen"; we werken volgens kenbare normen.
- Bij het formuleren van een pensioenregeling staat de begrijpelijkheid voorop.

1.3.1 Kwalitatieve risicohouding

Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via de toeslagverlening zo veel mogelijk behouden blijft. In het streven naar koopkrachtbehoud is het lopen van een zeker beleggingsrisico acceptabel. Prioriteit

heeft echter het veiligstellen van de dekking van de aangegane verplichtingen, de nominale pensioenuitkeringen.

De mate van risico-acceptatie van het bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Het opgebouwde pensioen vormt na pensionering en bij overlijden een belangrijke bron van inkomen voor de pensioengerechtigden;
- Het zogenoemde premiestuur is 'bot': de premie die volgt uit de uitvoeringsovereenkomst is relatief gering in vergelijking met de pensioenverplichtingen;
- Het deelnemersbestand verouderd: de kortere duratie van de verplichtingen is van invloed op beleggingsbeleid en de uitvoeringskosten per deelnemer stijgen;
- Alleen door een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente kan koopkrachtbehoud worden gerealiseerd. De te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement worden zorgvuldig afgewogen;
- Bij slechte economische omstandigheden vindt het bestuur het uitlegbaar dat er minder toeslag wordt verleend.

Daarnaast neemt het bestuur in ogenschouw dat:

- de indexatie voor de actieve deelnemers deel uit maakt van de pensioenopbouw en is gekoppeld aan de loongroei binnen de Fluor organisatie. De financiering van de indexatie voor de actieve deelnemers maakt derhalve deel uit van de jaarlijks verschuldigde pensioenpremie;
- de indexatie voor de niet-actieve deelnemers een voorwaardelijk karakter kent, bij een voldoende financiële positie van het pensioenfonds kan een indexatie worden toegekend.
- bij het toekennen van indexatie het pensioenfonds moet kunnen aantonen dat de hoogte van het eigen vermogen dusdanig is dat naar verwachting de toegekende indexatie ook in de toekomst kan worden toegekend. De indexatie wordt dus gefinancierd uit de resultaten van het pensioenfonds, het pensioenfonds heeft geen indexatie(bestemmings)reserve gevormd en de verschuldigde pensioenpremie bevat geen opslag voor deze vorm van indexatie;

Maar bovenal geldt dat de primaire doelstelling van het pensioenfonds is het bieden van zekerheid voor wat betreft de nominale pensioenuitkeringen. De mogelijkheid om de pensioenen te verhogen is van secundair belang. Gelet op de financiële afspraken met de werkgever is de kans dat bij negatieve marktontwikkelingen de opgebouwde pensioenen moeten verlaagd gering. Bij het bepalen van de beleggingsmix houdt het pensioenfonds zich aan de beleggingsovertuigingen, de randvoorwaarden voor de beleggingsstrategie. De risicobereidheid kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het pensioenfonds. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie nog haalbaar is, het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is niet zinvol.

1.3.2 Kwantitatieve risicohouding langere termijn

Het bestuur heeft een kwantitatieve risicohouding opgesteld. Bij een overschrijding van de vastgestelde grenzen in de risicohouding vindt geen automatische aanpassing

van het beleid plaats, maar wordt daarover van gedachten gewisseld met de sociale partners binnen de Fluor organisatie².

Voor de *lange* termijn is de volgende kwantitatieve risicohouding vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de dekkinggraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 100%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkinggraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een 'slecht weer' scenario (lees: 5e percentiel) 10% te bedragen.

Uit de haalbaarheidstoets 2019 volgt:

- verwacht pensioenresultaat: 102% (dus boven het minimum van 100%)
- spreiding tussen verwacht pensioenresultaat en pensioenresultaat in 'slechtweer scenario': 9,5% (dus beneden het maximum van 10%)

1.3.3 Kwantitatieve risicohouding korte termijn

Dit element van de kwantitatieve risicohouding komt tot uitdrukking in het vereist eigen vermogen. Op basis van het strategische beleggingsbeleid is de vereiste dekkinggraad 115,7%.

Op basis van de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2018 bedroeg het vereist eigen vermogen, uitgedrukt als percentage van de technische voorzieningen, 15,3%. Het pensioenfonds heeft geen bandbreedte rondom die waarde geformuleerd. Zolang het pensioenfonds nog een reservetekort heeft, mag het risicoprofiel niet worden verhoogd.

In het financieel crisisplan heeft het pensioenfonds een ondergrens voor de dekkinggraad vastgelegd. Die ondergrens bedraagt 100%, uitgaande van de huidige financiële opzet van het pensioenfonds.

1.3.4 Haalbaarheidstoets; procedure uitvoering, vaststelling en verantwoording

Uitvoering

Periodiek wordt een haalbaarheidstoets uitgevoerd, die op basis van een stochastische analyse inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet van het pensioenfonds, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Het pensioenfonds voert jaarlijks een haalbaarheidstoets uit en rapporteert die uiterlijk 30 juni van het lopende boekjaar aan De Nederlandsche Bank (DNB). Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt getoetst of:

- het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het pensioenfonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft; en
- het pensioenresultaat op fondsniveau in het 'slecht weer' scenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het pensioenfonds de maximale afwijking daarvoor heeft vastgesteld.

---

² Bedoeld zijn de werkgever en de ondernemingsraad

Bij significante wijzigingen wordt een zogenoemde aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Met de aanvangshaalbaarheidstoets wordt aanvullend getoetst of:

- het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- het pensioenfonds naar verwachting voldoende herstelcapaciteit heeft om binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen.

Verantwoording en vaststelling

Het pensioenfonds neemt de belangrijkste informatie uit de haalbaarheidstoets op in het jaarverslag. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets worden besproken met het verantwoordingsorgaan. Gerapporteerd wordt of de uitkomsten in lijn zijn met de door het pensioenfonds vastgestelde ondergrenzen.

In de ABTN legt het pensioenfonds de ondergrenzen uit de haalbaarheidstoets vast:

- het verwachte pensioenresultaat; en
- het pensioenresultaat in het 'slecht weer' scenario.

1.4 Opdrachtaanvaarding

Het bestuur draagt op grond van artikel 102a van de Pensioenwet zorg voor de formele opdrachtaanvaarding van de door de sociale partners binnen de Fluor organisatie aan pensioenfonds opgedragen pensioenovereenkomst. In dat kader toetst het bestuur de door sociale partners gemaakte afspraken aan de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het pensioenfonds. Bij deze toetsing zijn met name van belang:

- De toekomstbestendigheid en de evenwichtigheid van de betreffende pensioenafspraken;
- De administratieve en communicatieve uitvoerbaarheid van die afspraken;
- De financiële haalbaarheid van die afspraken; en
- De uitkomsten van de haalbaarheidstoets.

Het aanvaarden van de uitvoering van de pensioenovereenkomst is een iteratief proces, waarbij er steeds een afweging plaatsvindt tussen enerzijds de ambitie om een aanvaardbaar pensioenniveau na te streven en anderzijds het risico op het verlagen van pensioenen c.q. premiebijstortingen door de werkgever.

2 DE ORGANISATIE VAN HET PENSIOENFONDS

2.1 Inleiding

Het bestuur is statutair eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenovereenkomst c.q. het pensioenreglement. Het dagelijks bestuur (bestaande uit de voorzitter en de secretaris) neemt hierin de leiding.

In de volgende paragrafen wordt de relatie tussen bestuur, commissies, bestuursbureau, de overige organen van het pensioenfonds en externe partijen toegelicht.

2.2 Bestuur

2.2.1 Samenstelling

Het paritair samengestelde bestuur bestaat uit acht leden. Zij bepalen het beleid van het pensioenfonds. Vier bestuursleden worden voorgedragen door de directie van de werkgevers. Drie leden worden voorgedragen door de ondernemingsraad. Een lid wordt voorgedragen door de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan. De samenstelling van het bestuur en de wijze van benoemen van de bestuursleden is vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van drie jaar. Herbenoeming is mogelijk.

De bestuursleden wijzen uit hun midden de voorzitter aan. De voorzitter is een bestuurslid namens de werkgevers. Het bestuur kiest uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter, een secretaris, alsmede een plaatsvervangend secretaris.

2.2.2 Bevoegdheden

Het bestuur heeft de gehele leiding over het pensioenfonds en is - met inachtneming van de bepalingen van de statuten - bevoegd tot alle daden, zowel van beheer als van beschikking. Het bestuur is bevoegd tot benoeming van alle leden van de verschillende fondsorganen. Het bestuur kan bevoegdheden delegeren aan bestuurscommissies of aan derden, altijd op basis van een mandaat. Degene aan wie de bevoegdheid wordt gedelegeerd, legt daarover verantwoording af aan het bestuur.

2.2.3 Functioneren van het bestuur

Het bestuur heeft een geschiktheidsplan. Het plan beschrijft de geschiktheidseisen waaraan zowel de individuele bestuursleden als het bestuur als collectief moeten voldoen. Ook beschrijft het plan de toetsing en het onderhoud van deze eisen. Jaarlijks evalueert het bestuur zijn eigen functioneren. De procedure daarvoor is in het geschiktheidsplan beschreven.

Daarnaast is de Code pensioenfonds leidend voor het functioneren van het bestuur. Het bestuur ondersteunt de normen zoals vastgelegd in de Code en past deze zoveel als mogelijk toe.

Voor de bestuursleden - en andere 'verbonden personen' - is een gedragscode opgesteld. Het doel daarvan is onder meer belangenconflicten voorkomen, net als misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie.

Het bestuur vergadert in beginsel eenmaal per maand op basis van een agenda en notulen.

Beloningsbeleid

Het pensioenfonds hanteert de volgende uitgangspunten voor het beloningsbeleid – voor zover van toepassing:

- Het beloningsbeleid mag niet aanmoedigen tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is. Er worden geen prestatiegerichte beloningen toegekend.
- De hoogte van de beloning mag nimmer van invloed zijn op de te nemen besluiten of de aangenomen houding. Het beloningsbeleid voorkomt dat een te hoge beloning een kritische opstelling in de weg staat;
- Het beloningsbeleid is afgestemd op de omvang en organisatie van het pensioenfonds;
- Het beloningsbeleid houdt rekening met het verwachte tijdsbeslag, de te dragen verantwoordelijkheden en de gestelde functie-eisen.
- Bij tussentijds ontslag van een bestuurslid verstrekt het pensioenfonds geen transitie- of ontslagvergoeding.

Alle bestuursleden zijn in dienst bij de werkgever of een daaraan gelieerde onderneming en worden niet (rechtstreeks) door het pensioenfonds voor hun werkzaamheden beloond.

2.2.4 Dagelijks bestuur

De voorzitter en secretaris van het bestuur vormen samen het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur:

- verzorgt de bestuurlijke coördinatie;
- bereidt (strategische) beslissingen en bestuursvergaderingen voor;
- onderhoudt relaties met de toezichthouders DNB en AFM (Autoriteit Financiële Markten) en de werkgever; en
- vertegenwoordigt het pensioenfonds, zowel intern als extern.

2.2.5 Commissies van het bestuur

Het bestuur heeft een aantal vaste commissies ingesteld. Deze commissies diepen de aan hen opgedragen onderwerpen uit en adviseren het bestuur hierover. Het bestuur kan, in aanvulling op de bestaande vaste commissies, ad hoc commissies instellen als de actualiteit daartoe aanleiding geeft. De volgende commissies zijn momenteel actief:

- Pensioen & Communicatie Commissie,
- Beleggingscommissie;
- Commissie risicobeheer;

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de betreffende commissie zijn vastgelegd in een mandaat. De commissies rapporteren aan het bestuur.

2.3 Bestuursbureau

Het bestuur wordt ondersteund door een bestuursbureau. Het bestuursbureau bewaakt en coördineert namens het bestuur de uitvoering van de verschillende uitbestede werkzaamheden. Het bestuursbureau is daarnaast verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en –uitvoering, alsmede voor de organisatie van de bestuursvergaderingen, inclusief de verantwoording.

2.4 Visitatiecommissie

De visitatiecommissie is belast met het intern toezicht. De inrichting en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten en het reglement intern toezicht. De commissie bestaat uit drie onafhankelijke en deskundige personen, die steeds worden benoemd voor een periode die is benodigd voor een jaarlijkse visitatie. Het bestuur geeft de visitatiecommissie de opdracht om toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken. De visiteurs zijn ten minste belast met het toezien op de adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De visiteurs leggen verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever, en in het jaarverslag.

2.5 Verantwoordingsorgaan

Het pensioenfonds heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld. De inrichting en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten en het reglement verantwoordingsorgaan. In het verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers en de pensioengerechtigden vertegenwoordigd. (De werkgever heeft vooralsnog afgezien van participatie in het verantwoordingsorgaan.) De vertegenwoordigers namens deelnemers en de pensioengerechtigden worden gekozen op basis van verkiezingen onder de desbetreffende doelgroepen. Leden van het verantwoordingsorgaan worden benoemd voor een periode van 3 jaar.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid te oordelen over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie. Bij dat laatste gaat het onder meer om de bevindingen van de visitatiecommissie over het door het bestuur gevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag van het pensioenfonds.

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende rechten:

- Recht op overleg met het bestuur;
- Recht op overleg met de externe accountant en de certificerende actuaris;
- Recht op informatie; en
- Recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op het oordeel dat het verantwoordingsorgaan heeft gegeven over het door het bestuur uitgevoerde beleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft daarnaast het wettelijke recht³ advies uit te brengen over een aantal specifieke onderwerpen:

- Beloningsbeleid;
- Vorm en inrichting van het intern toezicht;
- Vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure;
- Vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- Collectieve waardeoverdracht;
- Liquidatie, fusie of splitsing;
- Sluiten, wijzigen of beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst
- Omzetten pensioenfonds in een andere rechtsvorm
- Disfunctioneren van het bestuur; en

---

³ Het bestuur kan het verantwoordingsorgaan bovenwettelijke rechten toekennen.

- Samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

2.6 Accountant

Het bestuur benoemt een onafhankelijk, externe accountant om jaarlijks de jaarrekening van het pensioenfonds en de jaarstaten voor DNB te controleren. De accountant doet jaarlijks verslag van zijn controlewerkzaamheden aan het bestuur. Hij doet dit door middel van een accountantsverklaring, een accountantsverslag en eventueel een mondelinge of schriftelijke toelichting (management letter).

2.7 Actuaris

Het bestuur benoemt een certificerende actuaris om jaarlijks een onafhankelijk deskundig oordeel te geven over onder meer de technische voorzieningen en andere actuariële waarderingen in de jaarrekening van pensioenfonds. De certificerende actuaris beoordeelt significante risico's en de mate waarin het pensioenfonds in de toekomst kan voldoen aan haar pensioenverplichtingen en de voorwaarden waaronder dat kan. De certificerende actuaris brengt jaarlijks een certificeringsrapport uit aan het bestuur en geeft een actuariële verklaring af.

Daarnaast heeft het bestuur een adviserende actuaris aangesteld voor actuariële advies op het beleid van het pensioenfonds.

2.8 Sleutelfuncties

2.8.1 IORP-II richtlijn

Op grond van artikel 143a Pensioenwet moet het pensioenfonds beschikken over een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. Het bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting van deze sleutelfuncties, op een wijze die voldoet aan de vereisten zoals I sgeformuleerd in de wet- en regelgeving. Daarbij mag het bestuur rekening houden met de omvang, de aard en de schaal, alsmede de complexiteit van de werkzaamheden van het pensioenfonds.

2.8.2 Risicobeheerfunctie

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. De risicobeheerfunctie heeft een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. De (beoogd) sleutelfunctiehouder is de voorzitter van de commissie risicobeheer. De vervuller van de sleutelfunctie is een externe risicomanager.

De vervuller van de risicobeheerfunctie rapporteert aan de houder van de sleutelfunctie. De houder van de sleutelfunctie rapporteert aan het bestuur. De planbare werkzaamheden van de vervuller van de sleutelfunctie liggen vast in de bestuurskalender.

2.8.3 Interne auditfunctie

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van een pensioenfonds. De voorzitter van het bestuur is de (beoogd) sleutelfunctiehouder. De vervuller van de interne auditfunctie is extern belegd. De vervuller van de auditfunctie rapporteert aan de houder van de sleutelfunctie. De houder van de sleutelfunctie rapporteert aan het bestuur.

De werkzaamheden van de vervuller zijn beschreven in een auditjaarplan en afgestemd met de houder van de sleutelfunctie.

2.8.4 Actuariële functie

De actuariële sleutelfunctie ziet onder meer toe op de berekeningen van de technische voorzieningen en premiestelling van het pensioenfonds. De certificerende actuaris is zowel houder als de vervuller van deze actuariële functie.

De houder van de sleutelfunctie rapporteert aan het bestuur.

De werkzaamheden van de sleutelfunctiehouder zijn op basis van aan jaarplan afgestemd met het bestuur.

2.9 Compliance officer

De compliance officer toetst de naleving van de SPFN-gedragscode door de 'verbonden personen'. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. Hij rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn onderzoeken.

De SPFN-gedragscode is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. De gedragscode is van toepassing op de leden van het bestuur, de leden van het verantwoordingsorgaan en de medewerkers van het bestuursbureau. De gedragscode kan door het bestuur van toepassing worden verklaard op andere door bestuur aan te wijzen betrokkenen.

2.10 Adviseurs

Het bestuur wordt verder ondersteund door:

- Milliman Pensioenen voor actuariële advies,
- Ortec voor toezichtrapportages en ALM-studie
- Sprenkels & Verschuren voor strategisch advies
- KienhuisHoving voor juridisch advies.

2.11. Interne en externe controle van het functioneren van het bestuur

Het bestuur heeft zowel haar belangrijkste resultaatgebieden vastgesteld, als de controle op haar functioneren omschreven. Deze resultaatgebieden zijn dusdanig gekozen dat alle aspecten van (de uitvoering van) het bestuursbeleid adequaat kunnen worden beoordeeld.

De huidige resultaatgebieden zijn:

- solvabiliteit van het pensioenfonds: voldoen aan de minimum eisen zoals gesteld in de Pensioenwet en door DNB;
- voorspelbare en consistente premie voor werkgever en deelnemers: vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement, onderbouwd via een ALM-studie en ex-post op jaarlijkse basis gevalideerd;
- toeslagen: het voldoen aan het ambitieniveau, zoals vastgelegd in deze ABTN, onder voorbehoud van het voldoen aan de eisen van de Pensioenwet;
- communicatie en voorlichting: minimaal voldoen aan normen van het pensioenfonds zelf, zoals vastgelegd in het communicatiebeleidsplan en tevens aan de eisen van de Pensioenwet en richtlijnen vanuit DNB en/of AFM;
- service aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden: tenminste voldoen aan het bepaalde in het pensioenreglement;

- uitvoeringskosten: in balans houden van kosten en risico's op het gebied van de uitvoering van de pensioenregeling, waarbij de kosten worden meegenomen in de bepaling van de kostendekkende premie;
- kennis en gedrag van het bestuur: primair voldoen aan de normen van het pensioenfonds zelf, zoals onder meer vastgelegd in het geschiktheidsplan en gedragscode en secundair aan de normen, zoals vastgelegd in de Pensioenwet, inclusief de Code pensioenfondsen en de richtlijnen van de DNB.

Controle op het functioneren van het bestuur vindt zowel extern als intern plaats. Externe controle wordt uitgevoerd door DNB en AFM aan de hand van verslagstaten, toezichtrapportages, jaarverslag en enquêtes of self-assessments.

Het bestuur overlegt aan DNB per maand, kwartaal en jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, de staten die de toezichthouder nodig heeft voor de juiste uitoefening van haar toezichttaak.

De interne controle ligt enerzijds bij het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht en anderzijds bij de waarmerkende accountant en de certificerende actuaris. Met ingang van het boekjaar 2019 komen daar bij de controlerende werkzaamheden uitgevoerd door risicomanager (vervuller sleutelfunctie risicobeheer) en de interne auditor.

2.12 Bewaking en analyse van het operationele risico

De bewaking en analyse van de integere en beheerste bedrijfsvoering vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van het bestuur op basis van de mondelinge en schriftelijke rapportages van:

- de administrateur;
- de vermogensbeheerder (Aegon Asset Management);
- de pensioenadministrateur (Aegon Administratieve Dienstverlening);
- de risicomanager (Sprenkels & Verschuren)/sleutelfunctiehouder risicobeheer;
- de interne auditor (BDO)/sleutelfunctiehouder interne audit;
- de certificerende actuaris (Milliman)/sleutelfunctiehouder actuariel;
- de adviserende actuaris (Milliman);
- de accountant (KPMG).

De administrateur rapporteert schriftelijk en/of mondeling aan het bestuur tijdens de bestuursvergaderingen en verder eenmaal per jaar door middel van een financieel jaarverslag. De sturing van het proces voorafgaand aan de vaststelling van het financieel jaarverslag door het bestuur wordt verzorgd door een bestuurslid. Deze bewaakt de voortgang, de tijdigheid van de werkzaamheden en op te leveren documenten, op basis van een in overleg met de accountant, de actuaris en de administrateur vastgesteld tijdsplan.

Het bestuur kan de adviserende actuaris verzoeken advies uit te brengen over de financiële opzet van het pensioenfonds en de actuariële grondslagen waarop die berust. Dit advies wordt in ieder geval bij wijziging van de financiële opzet gevraagd. De certificerende actuaris heeft onder meer tot taak een oordeel te vormen over de juistheid van de op de balans en de rekening van baten en lasten voorkomende actuariële posten in het jaarverslag en een verklaring af te geven dat het pensioenfonds heeft voldaan aan de bepalingen krachtens de Pensioenwet. De certificerende actuaris waarmerkt het actuariële verslag. De certificerende actuaris

rapporteert schriftelijk aan het bestuur bij de afsluiting van een boekjaar en verder zo dikwijls als deze, dan wel het bestuur, dit nodig acht.

De waarmerkende accountant controleert jaarlijks de financiële administratie van het pensioenfonds. Van deze controlewerkzaamheden brengt de accountant verslag uit aan het bestuur, onder andere door de accountantsverklaring in het jaarverslag. De accountant doet aanbevelingen, indien nodig, bij (voorgenomen) wijzigingen van operationele processen of bij specifieke controlewerkzaamheden, daarbij inspeland op actuele ontwikkelingen.

Bovendien vindt – al dan niet buiten de reguliere vergadercyclus - overleg plaats tussen de bestuursleden over specifieke en/of incidentele (pensioen)aangelegenheden.

2.13 Calamiteitenplan en beveiliging

Het toenemende belang van de continuïteit van de bedrijfsvoering en de rol van een ongestoorde werking van de automatisering in dat geheel, heeft de doorlopende aandacht van het bestuur. Van alle bij de administrateur aanwezige elektronische bestanden wordt een volledige back-up aangehouden volgens de Fluor standaard.

De beveiliging van IT-systemen, de continuïteit van de bedrijfsvoering, de integriteit van de data, etc., zijn ook topics bij de monitoring van de uitbesteding van werkzaamheden. Voor de uitvoering van de financiële en pensioenadministratie bij AEGON Administratieve Dienstverlening en voor de beleggingsactiviteiten bij AEGON Investment Management ontvangt het pensioenfonds jaarlijks een ISAE 3402 type II-verklaring.

2.14 Beleidsmatige beheersingsmaatregelen

Een beheerste en integere bedrijfsvoering vereist onder meer een systematische analyse van financiële en niet-financiële risico's. Het (bruto) risico wordt beperkt door het nemen van beheersingsmaatregelen. Het aldus resulterende netto risico wordt door het bestuur geaccepteerd, dan wel uitbesteed of verzekerd. Om de gestelde doelen te verwezenlijken voert het bestuur een beleid, waarbij de actualiteit, inclusief de financiële positie van het pensioenfonds, steeds in het oog wordt gehouden. Het bestuur wordt bij de beheersing van inherente risico's ondersteund door de commissie risicobeheer en de sleutelfunctie risicobeheer.

Het bestuur laat zich bij het maken van beleid ondersteunen door periodieke rapportages, die samen een totaalbeeld moeten geven van de (financiële) positie van het pensioenfonds met de daarbij te onderkennen en te analyseren risico's. Deze periodieke rapportages zijn onder meer:

- o Financieel jaarverslag;
- o Actuarieel jaarrapport;
- o Beleggingsrapportages;
- o Asset Liability Management (ALM-)studie;
- o Verslagstaten voor DNB;
- o Jaarrapport van de certificerende actuaris;
- o Visitatierapport;
- o Herstelplan;
- o Haalbaarheidstoets; en

- Prognoses van de toekomstige ontwikkeling van de pensioenkosten.

2.15 Integriteitsbeleid

Het bestuur heeft een integriteitsbeleid vastgesteld, waarin maatregelen en procedures zijn beschreven om te komen tot de beheersing van de integriteitsrisico's die het pensioenfonds loopt. Het integriteitsbeleid is gebaseerd op een scenario-analyse de integriteitsrisico's. Deze zijn ingeschat op kans en impact (bruto risico zonder beheersingsmaatregelen). Het netto integriteitsrisico (kans en impact) is het resultaat van de in kaart gebrachte en gedefinieerde beheersingsmaatregelen ten opzichte van de bruto risico's. In de scenario-analyse zijn acties gedefinieerd per risicocategorie in het geval het gewenste risiconiveau afwijkt van het netto risico.

Het beleid van het pensioenfonds is erop gericht om integriteitsrisico's zoveel mogelijk te beperken en zo snel mogelijk adequate maatregelen te nemen, mocht zich (een kans op het ontstaan van) een integriteitsrisico voordoen. Dit geldt zowel voor de eigen organisatie als voor de uitbestedingsrelaties van het pensioenfonds. Het integriteitsbeleid is de pijler onder een van de doelstellingen van het pensioenfonds: het waarborgen van een integere en beheerste bedrijfsvoering. Het pensioenfonds beschikt over een incidentenregeling.

2.16 Financieel crisisplan

In het financieel crisisplan is vastgelegd hoe het bestuur handelt als het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. Onder andere is vastgelegd:

- Wat door het bestuur wordt verstaan onder een crisissituatie;
- Hoogte van de zogenoemde kritische dekkinggraad;
- Beschikbare maatregelen, mate van inzetbaarheid en financiële effecten van deze maatregelen;
- Wijze waarop het bestuur omgaat met evenwichtige belangenafweging in een crisissituatie;
- Wijze waarop de communicatie over het financieel crisisplan en tijdens een crisissituatie plaatsvindt;
- Besluitvormingsproces tijdens een crisissituatie.

Het financieel crisisplan is als bijlage bij deze ABTN opgenomen (bijlage ...)

3 AANSLUITING WERKGEVERS EN VERKRIJGING DEELNEMERSCHAP

3.1 Aansluiting werkgever

Het pensioenfonds onderhoudt een uitvoeringsovereenkomst met Fluor BV, Fluor Infrastructure BV en Fluor Consultants BV, gezamenlijk aangeduid als 'werkgever'. Op grond van die overeenkomst is de werkgever gehouden alle werknemers aan te melden bij het pensioenfonds. Het pensioenfonds is anderzijds gehouden de uitvoering van de pensioenregeling volledig en stipt volgens haar statuten en het pensioenreglement uit te voeren.

3.2 Deelnemerschap werknemers

Volgens het vigerende pensioenreglement zijn in de pensioenregeling opgenomen: de werknemers en gewezen werknemers van 21 jaar of ouder, die op 31 december 2013 in dienst zijn of zijn geweest van de werkgever en bovendien op basis van het pensioenreglement op 31 december 2013 ook daadwerkelijk worden aangemerkt als deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde. Vanaf 1 januari 2014 worden geen nieuwe werknemers als deelnemer meer in de pensioenregeling opgenomen.

3.3 Eigen bijdrage werknemers

In het pensioenreglement is een eigen bijdrage voor de werknemers opgenomen. De aangesloten werkgevers houden deze bijdrage in op het salaris van de deelnemende werknemers. De werkgevers dragen de totaal verschuldigde premie af aan het pensioenfonds.

3.4 Uitvoeringsovereenkomst

In de uitvoeringsovereenkomst is de relatie tussen het pensioenfonds en de werkgever geregeld, zoals de verplichting om alle relevante deelnemersgegevens tijdig, juist en volledig aan het pensioenfonds te verstrekken. Daarnaast rust op de werkgever de verplichting om de overeengekomen financiële bijdragen te voldoen. Het pensioenfonds verplicht zich op zijn beurt om:

- Tot 1 januari 2014, alle daarvoor in aanmerking komende werknemers als deelnemer op te nemen in de pensioenregeling;
- De pensioenregeling stipt en volledig uit te voeren en hierbij de statuten en reglementen na te leven; en
- Alle informatieverplichtingen die volgen uit wettelijke voorschriften na te leven.

In de uitvoeringsovereenkomst is een voorbehoud van de werkgever opgenomen met betrekking tot 'een ingrijpende wijziging van omstandigheden' waardoor de werkgever van mening is dat hij de premie niet meer kan betalen.

3.5 Waardeoverdrachten

3.5.1 Individuele waardeoverdrachten

Het pensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdrachten. Aangezien het pensioenfonds is gesloten, geldt dit voor uitgaande waardeoverdrachten (zie 3.5.3).

Medewerking aan een waardeoverdracht geldt niet in het geval de beleidsdekkingsgraad⁴ van het pensioenfonds lager is dan 100%.

3.5.2 Collectieve waardeoverdrachten

Het pensioenfonds is in principe bereid om aan collectieve overdrachten (zowel inkomend als uitgaand) mee te werken, op basis van de volgende uitgangspunten:

- Als een verzoek daartoe wordt ingediend bij het bestuur. In alle gevallen behoudt het bestuur het recht voor beargumenteerd af te wijken van deze uitgangspunten;
- Bij een inkomende waardeoverdracht wordt de benodigde inkoopsum berekend op basis van de actuariële grondslagen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds op de overeengekomen overdrachtsdatum;
- Bij een uitgaande waardeoverdracht wordt de beschikbare overdrachtswaarde berekend op basis van de actuariële grondslagen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds op de overeengekomen overdrachtsdatum;
- Het pensioenfonds ontvangt desgewenst een redelijke vergoeding voor de behandelkosten;
- De overdrachtswaarde op de feitelijke afrekendatum (effectueringsdatum) kan afwijken van de overdrachtswaarde berekend op de overdrachtsdatum. In beide gevallen wordt de overdrachtswaarde berekend op de maandelijks door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). Bij het maken van afspraken over de collectieve waardeoverdracht wordt bepaald wie dit verschil financiert.

Daarnaast kan het pensioenfonds zelf een collectieve waardeoverdracht initiëren, bijvoorbeeld voorafgaand aan de liquidatie van het pensioenfonds.

3.5.3 Automatische waardeoverdrachten

Vanaf 1 januari 2019 geldt de Wet Waardeoverdracht kleine pensioenen. Deze wet maakt het mogelijk om kleine pensioenen tussen de € 2 en € 484 (2019) automatisch over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder bij wie de gewezen deelnemer pensioen opbouwt. Het pensioenfonds maakt gebruik van deze wettelijke mogelijkheid tot automatische uitgaande waardeoverdracht en werkt mee als kleine pensioenen naar het pensioenfonds worden overgedragen (inkomend). Hele kleine pensioenen, van onder de € 2, komen te vervallen, omdat de administratiekosten hiervan relatief te hoog zijn.

---

⁴ De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden, de verhouding tussen de bezittingen en de pensioenverplichtingen van een pensioenfonds.

4 DE PENSIOENREGELING

SPFN voert de pensioenregelingen uit voor alle (gewezen) werknemers van Fluor in Nederland. Basis voor de pensioenregeling zijn de door sociale partners binnen de Fluor organisatie gemaakte pensioenafspraken.

4.1 Korte omschrijving van de basis pensioenregeling

De basis pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Hieronder staat de pensioenregeling kort beschreven. Voor een precieze inhoud van de pensioenregeling wordt verwezen naar het pensioenreglement zelf.

1. Het *ouderdomspensioen* is gebaseerd op een eindloonregeling. De basispensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met een franchise en bedraagt maximaal twee maal de franchise. De excedentpensioengrondslag is gelijk aan de pensioengrondslag boven de basispensioengrondslag en bedraagt maximaal vijf maal de franchise.

Het maximale pensioengevend salaris is gelijk aan 13,96 x het maandsalaris en volgt de geldende fiscale kaders voor wat betreft het maximum bedrag.

Het jaarlijkse levenslange ouderdomspensioen bedraagt:

- 1,523% van de basispensioengrondslag van het betreffende jaar vermeerderd met vermenigvuldigd met het aantal verleden pensioenjaren; en
- 1,195% van de excedentpensioengrondslag van het betreffende jaar vermenigvuldigd met het aantal verleden pensioenjaren.

De actuele bedragen zijn opgenomen in het pensioenreglement.

De pensioenrichtleeftijd van de regeling is 67 jaar. Deelnemers kunnen eerder met pensioen, tot 5 jaar voor de voor hen geldende AOW-leeftijd. Het pensioenreglement kent verschillende keuzemogelijkheden, zoals de uitruil van pensioensoorten. De voorwaarden hiervoor zijn opgenomen in het pensioenreglement.

2. Het *partnerpensioen* is van toepassing voor gehuwde of geregistreerde partners en voor samenwonenden, die aan de voorwaarden van het pensioenreglement voldoen. Het partnerpensioen is een levenslange uitkering aan de partner bij overlijden van de (gewezen) deelnemer. Het partnerpensioen bedraagt 70% van het jaarlijkse levenslange ouderdomspensioen. In het geval de deelnemers overlijdet tijdens het actieve deelnemerschap is dit het ouderdomspensioen, waarop hij/zij bij deelneming tot de standaard pensioendatum zou hebben verkregen volgens de laatst vastgestelde pensioengrondslag aanspraak.

3. Het *tijdelijke partnerpensioen* gaat in na het overlijden van de deelnemer, indien dit overlijden plaatsvindt voor de pensioeningangsdatum en wordt uitgekeerd tot de partner overlijdt, doch uiterlijk diens 67e verjaardag.

Het tijdelijke partnerpensioen bedraagt 20% van de laatst vastgestelde franchise.

4. Het *wezenpensioen* wordt aan een pensioengerechtigde kind uitgekeerd tot de leeftijd van 18 jaar en verlengd tot maximaal 27 jaar voor studerende of arbeidsongeschikte kinderen. Het wezenpensioen wordt verdubbeld vanaf het moment dat het pensioengerechtigde kind wees wordt. Het wezenpensioen is op risicobasis verzekerd en bedraagt 14% van het jaarlijkse levenslange ouderdomspensioen. In de eerste maand wordt een extra uitkering gedaan ter grootte van $\frac{1}{12}$ van het jaarlijkse wezenpensioen.

5. Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. (zie hierna)

Noot bij partnerpensioen

De aanpassing van de pensioenregeling in het kader van de 100% kapitalisatie van het partnerpensioen kent een aantal uitzonderingen, met name de bestaande rechten van de arbeidsongeschikten. De basis doelstelling voor het partnerpensioen is 70% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Daarvoor is er een basis aanname opgenomen in het reglement dat er een tekort in opbouw van het partnerpensioen (minder dan 70% van het ouderdomspensioen) aangevuld wordt door overheveling uit het OP, hetgeen daardoor lager wordt. Hier kan van worden afgezien indien beide partners daar akkoord mee gaan. Deze overheveling van ouderdoms- naar nabestaandenpensioen vindt plaats bij uitdiensttreding of pensionering.

4.2. Peildatum en besluitvorming

4.2.1. Franchise

Het bestuur beslist jaarlijks of en in welke mate de franchise wordt aangepast. In beginsel volgt een wijziging van de franchise een wijziging van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vastgestelde consumenten prijs indexcijfer (CPI) 'geschoond', met een afronding op € 10, afgelezen over de periode 1 november van het vorige kalenderjaar tot 1 november van het lopende kalenderjaar.

Het bestuur evalueert, in de bestuursvergadering van december, de andere aanpassingen van de parameters, zoals de aanpassing van de minimum franchise, de aanpassing van het maximaal fiscale pensioengevend salaris, de aanpassing van de AOW en de gemiddeld salarisverhoging van de actieve deelnemers. Na beschouwing van de diverse invloeden op de ontwikkeling van de pensioenen, neemt het bestuur een definitief besluit over de aanpassing van de franchise.

4.2.2. Toeslagen

Het bestuur beslist jaarlijks, in de bestuursvergadering van december, of en in welke mate de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers worden aangepast. In beginsel volgt een wijziging van de toeslagverlening een wijziging van de door het CBS vastgestelde CPI 'geschoond', met een afronding op € 10, afgelezen over de periode 1 november van het vorige kalenderjaar tot 1 november van het lopende kalenderjaar.

Bij de bepaling van de hoogte van de toekenning van de toeslag houdt het bestuur verder rekening met de geformuleerde toeslagambitie, de financiële positie van het pensioenfonds kalenderjaar en een eventuele nadere afweging van het bestuur. Het definitieve toeslagpercentage wordt vastgesteld - na een overlegvergadering met het verantwoordingsorgaan - in januari van het lopende kalenderjaar, zodra beleidsdekkingsgraad per einde december van het voorbije kalenderjaar is vastgesteld.

De voorwaardelijke toeslagverlening wordt gefinancierd uit de rendementen c.q. het vrije eigen vermogen. Er bestaat derhalve geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagen kunnen worden verleend. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen.

Het bestuur probeert met het beslismodel voor de toeslagverlening volgens 6.5.1 inzichtelijk te maken onder welke voorwaarden wordt geïndexeerd. Het model is een richtlijn waaraan het bestuur zich zoveel mogelijk wil houden. Als het naar de mening van het bestuur echter zo is dat er door bijzondere omstandigheden op basis van goed pensioenbestuur van moet worden afgeweken, houdt het bestuur het recht om anders te beslissen dan in het model is aangegeven.

Alle gepensioneerden worden per brief vòòr de eerste pensioenbetaling in het nieuwe jaar geïnformeerd over de hoogte van het toegekende percentage en het voorwaardelijke karakter waaronder toeslagen op de ingegane pensioenen (en houders van premievrije aanspraken) worden verleend.

4.3 Toeslagverlening

4.3.1. Toekennen van toeslagen

Jaarlijks besluit het bestuur of en in hoeverre de opgebouwde pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen van de pensioengerechtigden worden verhoogd door middel van het verlenen van een toeslag (= indexatie).

Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% wordt geen toeslag verleend. Bij een beleidsdekkingsgraad boven 110% geldt de regel dat er genoeg vermogen beschikbaar moet zijn om een toeslag te verlenen, die naar verwachting in de toekomst ook kan worden gerealiseerd; het zogenoemde toekomst bestendig indexeren. Voor gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is het streven een toeslag te verlenen (ambitie) gelijk aan de stijging van de afgeleide prijsindex voor de gezinsconsumptie.

Vanwege het eindloonkarakter van de pensioenregeling wordt de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers automatisch verhoogd als de pensioengrods slag stijgt.

4.3.2. Voorwaardelijkheidsverklaring

Jaarlijks besluit het bestuur of en in hoeverre een toeslag wordt verleend. Deze toeslagen zijn voorwaardelijk en afhankelijk van de middelen van het pensioenfonds. Er wordt geen reserve aangehouden en er is geen opslag voor toeslagverlening in de premie opgenomen. Er bestaat dan ook geen recht op een toeslag en het is niet zeker of, en in hoeverre, in de toekomst toeslagverlening plaatsvindt. Bij de bepaling van de hoogte van de toekenning van de toeslag houdt het bestuur rekening met de geformuleerde toeslagambitie, de financiële positie van het pensioenfonds en een eventuele nadere afweging van het bestuur.

4.4 Arbeidsongeschiktheid

4.4.1 Premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

SPFN kent een regeling voor geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemers. Zij hebben recht op een (gedeeltelijke) premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. Deze premievrije voortzetting van de pensioenopbouw gaat in als de deelnemer recht krijgt op een WIA-uitkering en wijzigt wanneer de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt.

Bij een mate van arbeidsongeschiktheid van:	Wordt de pensioenopbouw premievrij voortgezet voor:
0%	0%
35% tot 45%	40%
45% tot 55%	50%
55% tot 65%	60%
65% tot 80%	72,5%
80% of meer	100%

De SPFN pensioenregeling kent geen recht op een uitkering bij arbeidsongeschiktheid.

4.5. Aanvullend Individueel Pensioen

4.5.1. Gesloten regeling

Naast de collectieve pensioenregeling voert het pensioenfonds de Aanvullend Individuele Pensioen (AIP)-regeling uit. Toetreding tot de AIP-regeling is niet meer mogelijk vanaf 1 januari 2004. Tevens is het per die datum niet meer toegestaan om nog premie in inleggen.

Het beschikbare kapitaal op 65-jarige leeftijd moet worden aangewend voor de inkoop van een levenslang pensioen. Bij verzoek om een ander tijdstip van ingang van het pensioen beslist het (dagelijks) bestuur, waarbij de fiscale wetgeving in acht wordt genomen.

Indien de waarde van de pensioenaanspraken uit hoofde van de eindloon pensioenregeling wordt overgedragen, wordt de waarde van de aanspraken uit hoofde van de AIP-regeling, ook overgedragen.

Het kapitaal dat bij overlijden tot uitkering komt, dient door de partner respectievelijk zijn/haar kinderen te worden aangewend als koopsom voor één of meer pensioenen.

Binnen de AIP-regeling worden er geen toeslagen verleend op ingegane uitkeringen.

De AIP-regeling in de huidige vorm is niet meer toegestaan binnen de wetgeving voor beschikbare premierelaties. Het is de intentie van het bestuur om de AIP-regeling op te heffen. Het bestuur is nog bezig om dit proces in goede banen te leiden en te onderzoeken wat de mogelijkheden. Hierbij is de evenwichtige afweging van belangen van alle betrokken partijen een belangrijke leidraad. DNB moet voor een (interne) collectieve waardeoverdracht een verklaring van geen bezwaar afgeven.

4.6. Actuele kengetallen

In onderstaand overzicht zijn opgenomen de actuele kengetallen en die van het voorbije kalenderjaar

	2020	2019
Franchise	€ 19.310	€ 19.010
Max. pensioengevende salaris	€ 110.111	€ 107.593

Afkoopgrens	€ - ⁵	€ 484
-------------	------------------	-------

---

⁵ Met ingang van 2020 is de afkoopregeling vervallen en geldt het echt op automatische waardeoverdracht van kleinen pensioenen

5 HERVERZEKERING EN UITBESTEDING

5.1 Herverzekering

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd, omdat het pensioenfonds onvoldoende omvang heeft om zelf de risico's te kunnen dragen.

Het *verzekerd kapitaal bij overlijden* wordt direct uitgekeerd in het geval van overlijden van de verzekerde deelnemer, mits dit overlijden plaatsvindt voor de 67e verjaardag van de verzekerde deelnemer (= reguliere pensioendatum). De verzekering is gesloten tegen betaling van een eenjarige risicopremie, die wordt vastgesteld aan de hand van de in de overeenkomst met de herverzekeraar opgenomen tabel. De premie wordt elk kalenderjaar op 1 januari opnieuw vastgesteld met inachtneming van de dan bereikte leeftijd van de verzekerde.

Verzekering van arbeidsongeschiktheidsrente in verband met medeverzekering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. In het geval van arbeidsongeschiktheid van de verzekerde deelnemer wordt een arbeidsongeschiktheidsrente uitgekeerd in verband met premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. De arbeidsongeschiktheidsrente wordt jaarlijks op 31 december bij achterafbetaling aan het pensioenfonds uitbetaald. De verzekering is gesloten tegen betaling van een eenjarige risicopremie - zonder enige waarde-opbouw -, die wordt vastgesteld aan de hand van de in de overeenkomst met de herverzekeraar opgenomen tabel. De premie wordt elk kalenderjaar op 1 januari opnieuw vastgesteld met inachtneming van de dan bereikte leeftijd van de verzekerde.

De risicopremies worden door de herverzekeraar bij het pensioenfonds in rekening gebracht. De herverzekeraar rapporteert jaarlijks de voor dat jaar vastgestelde risicokapitalen. De sleutelfunctionaris actuarieel controleert namens het pensioenfonds deze kapitalen.

Op de risicoverzekeringen is een winstdeling op technische grondslagen van toepassing op basis van het stop-loss systeem. Jaarlijks wordt het resultaat vastgesteld en opgerent (op basis van het u-rendement van de maand januari van dat jaar) tot het einde van de 5-jarige winstdelingsperiode.

Het jaarlijks resultaat wordt vastgesteld op basis van de volgende baten en lasten:

Baten:

- o de in rekening gebrachte premies (exclusief kosten);
- o de voorziening primo kalenderjaar voor de ingegane arbeidsongeschiktheidsrentes; en
- o de benodigde intrest voor opbouw van de voorziening.

Lasten

- o de uitgekeerde kapitalen; en
- o de voorziening ultimo kalenderjaar voor de ingegane arbeidsongeschiktheidsrentes.

Het contract is op 1 januari 2017 van kracht geworden en heeft een duur van 5 jaar.

5.2 Uitbesteding

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden uitbesteed. Ten aanzien van de uitbesteding van werkzaamheden heeft het bestuur beleid (separaat document) vastgesteld. Het uitbestedingsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd. De uitbestedingsrelaties worden in beginsel jaarlijks beoordeeld.

Het doel van het uitbestedingsbeleid is om te waarborgen dat:

- o de risico's voortvloeiend uit de uitbesteding voldoende worden beheerst, zodat het bestuur 'in control' blijft;
- o de belangen van deelnemers c.s. geen gevaar lopen doordat het pensioenfonds delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed;
- o bij de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden de afgesproken resultaten worden gerealiseerd;
- o de uitbestede werkzaamheden tegen marktconforme voorwaarden (kwalitatief en kwantitatief) worden verricht; en
- o de uitbestede werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Hiermee draagt het uitbestedingsbeleid bij aan het behalen van de doelstellingen van het pensioenfonds met betrekking tot onder meer kwaliteit, betrouwbaarheid en integriteit van de dienstverlening.

Onderdeel van het uitbestedingsbeleid is het IT-beleid. Het IT-beleid omvat de kaders (doelstellingen, principes en richtlijnen) waaraan de IT-diensten aan dienen te voldoen. Periodiek toetst het pensioenfonds in hoeverre voldaan wordt aan het IT-normenkader. <nog verder te ontwikkelen>

De organisatie van het vermogensbeheer en de bewaarneming, alsmede pensioen- en financiële en administratieve werkzaamheden is verder uitgewerkt in hoofdstuk 6.

Naast uitbesteding van werkzaamheden aan derden heeft het pensioenfonds diverse externe adviseurs ingehuurd. Het bestuur heeft ervoor gekozen om geen specifieke criteria op te nemen in het uitbestedingsbeleid voor vermogensbeheerders, de certificerende actuaris en de waarmede accountant.

5.3. Overzicht uitbestede werkzaamheden:

Werkzaamheden	Instantie	Controle in fonds	Controle mechanisme	Interne/ Externe controle	Rapportage
Herverzekering overlijden	AEGON Levensverzekering	Bestuursbureau	Herverzeeringsovereenkomst	Milliman Actuarissen	Staten, Jaarverslag
Herverzekering arbeidsongeschiktheid	AEGON Schadeverzekering	Bestuursbureau	Herverzeeringsovereenkomst	Milliman Actuarissen	Staten, Jaarverslag
Pensioenadmin. incl. jaarrekening en uitbetaling pensioenen	AEGON Admin. Dienstverlening	Bestuursbureau	SLA	Milliman Actuarissen, KPMG Accountants	Jaar-rapportage
Vermogensbeheer	AEGON	,	Beleggings-	KPMG	Maand-/

STICHTING PENSIOENFONDS FLUOR NEDERLAND
Taurusavenue 155
2132 LS Hoofddorp

incl. beleggings-administratie	Asset Managemen	Beleggings-commissie	mandaat, SLA	Accountants	Kwartaal-/Jaar-verslagen
ALM Studie	ORTEC	Dagelijks bestuur, P&C Commissie	Opdracht beschrijving	DNB (indien herstelplan)	Studie rapporten
Actuarieel advies	Milliman Actuarissen	P&C Commissie	Opdracht beschrijving	DNB (indien advies n.a.v. toezichteisen/Sleutelfunctie actuarieel)	Studie rapporten
Juridisch advies	Kienhuis-Hoving	Bestuurs-bureau	Opdracht beschrijving	-	Advies rapport
Strategisch advies	Sprenkels & Verschuren	Dagelijks bestuur	Opdracht beschrijving	DNB	Advies rapport
Risicobeheer	Sprenkels & Verschuren	Sleutelfunc-tiehouder risico-beheer	Opdracht beschrijving/ Bestuurskal-ender	DNB	Risico-rapportage
Interne audit	BDO	Sleutelfunc-tiehouder interne audit	Opdracht beschrijving/ Jaarplan audit	DNB	Audit rapport

5.3.1 Vermogensbeheercontract

AEGON Asset Management (AeAM) voert het vermogensbeheer uit aan de hand van het beleggingsmandaat en binnen de daarin gestelde bandbreedtes. AeAM rapporteert minimaal ieder kwartaal aan het bestuur over de samenstelling van de portefeuille, de mutaties gedurende de afgelopen periode, de waardestijging of –daling en eventuele andere gegevens, zoals de performance van de beleggingsfondsen en de bijbehorende benchmark. Daarnaast levert AeAM elke maand en kwartaal de input voor de DNB staten van het pensioenfonds. Het bestuursbureau verwerkt de input in de staten en draagt zorg voor verzending naar DNB.

De beleggingscommissie overlegt tenminste vier maal per jaar met AeAM over de behaalde resultaten ten opzichte van de benchmark. Daarbij wordt tevens gesproken over de inrichting van het vermogensbeheerproces, het beleggingsmandaat, het beleggingsplan voor volgend jaar, de economische verwachtingen voor de komende jaren, etc.

Het contract is op 1 januari 2017 van kracht geworden en heeft een duur van 5 jaar.

5.3.2 Administratiecontract

De uitbesteding van de financiële en pensioenadministratie is vastgelegd in een contract met AEGON Administratie Dienstverlening. AEGON voert de aansprakenadministratie en de verplichte deelnemerscommunicatie uit, evenals het opstellen van het jaarverslag van het pensioenfonds.

Het contract is op 1 januari 2017 van kracht geworden en heeft een duur van 5 jaar.

STICHTING PENSIOENFONDS FLUOR NEDERLAND
Taurusavenue 155
2132 LS Hoofddorp

6 FINANCIËEL KADER

6.1 Inleiding

SPFN valt onder de bepalingen van de Pensioenwet en het daarop gebaseerde Financieel Toetsingskader pensioenfondsen (FTK). Dit betekent onder meer dat:

- alle toekomstige verplichtingen worden afgedekt door waarden volgens grondslagen die zijn gebaseerd op wet- en regelgeving;
- het financiële beleid periodiek wordt geëvalueerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van verschillende kwalitatieve en kwantitatieve analyses. Minimaal één keer in de 3 jaar wordt een ALM-studie gemaakt.
Doel van deze analyses is het waarborgen van de soliditeit van het beleid van het pensioenfonds. De meest recente ALM-studie dateert van 2018; en
- de pensioenregeling wordt uitgevoerd conform het pensioenreglement. De verplichtingen worden in eigen beheer gehouden. Ter dekking van deze aanspraken houdt het pensioenfonds een voorziening pensioenverplichting aan op prudente grondslagen.

6.2 Grondslagen van het pensioenfonds

6.2.1 Vaststelling technische voorzieningen

De technische voorzieningen (TV) stelt SPFN vast op basis van de contante waarde van verwachte uitgaande kasstromen, die voortvloeien uit de tot de datum van vaststelling opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Hierbij is het volgende van belang:

- Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toeslagen;
- De contante waarde wordt bepaald op basis van de door DNB gepubliceerde RTS voor pensioenfondsen;
- De verwachte uitgaande kasstromen worden gebaseerd op voor het pensioenfonds passende grondslagen. Daarbij wordt op een adequate wijze rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen;
- Alle definitieve toeslagbesluiten per balansdatum worden in de berekening opgenomen;
- Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen;
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid; en
- Bij de berekening wordt uitgegaan van de op de balansdatum geldende ABTN en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

6.2.2 Actuariële grondslagen

De TV worden vastgesteld op basis van de volgende actuariële grondslagen:

- Rekenrente: gebaseerd op de RTS voor pensioenfondsen, zoals die maandelijks wordt gepubliceerd door DNB, dat wil zeggen rekening houdend met een Ultimate Forward Rate (UFR);
- Overlevingstafels: prognosetafel AG 2018, met fondsspecifieke correctiefactoren op de eenjarige sterftetekansen van deelnemers en mede verzekerden. Tweejaarlijks worden deze beoordeeld;

STICHTING PENSIOENFONDS FLUOR NEDERLAND
Taurusavenue 155
2132 LS Hoofddorp

- Partnersysteem: onbepaalde partner en voor pensioengerechtigden: bepaalde partner;
- Leeftijdsverschil: voor het partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en drie jaar ouder is dan de vrouwelijke deelnemer;
- Partnerfrequentie: zie onderstaande tabel;
- Wezenpensioen: voor de dekking van het wezenpensioen hanteert het pensioenfonds een opslag van 19,9% voor mannelijke verzekerden resp. 10,9% voor vrouwelijke verzekerden op de voorziening voor het partnerpensioen;
- Excasso: 2,5% van de TV. De hoogte van de voorziening dient voldoende te zijn om de toekomstige (excasso)kosten op te vangen, in het geval de werkgever de uitvoeringsovereenkomst opzegt en de premie daardoor niet langer bijdraagt aan de kostendekking. De toekomstige (excasso)kosten zijn gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige vaste en variabele kosten en liquidatiekosten. Daarnaast is de aanname dat het pensioenfonds 2 jaar de tijd neemt om te liquideren nadat het een 'slapend' pensioenfonds is geworden. Driejaarlijks worden deze uitgangspunten beoordeeld;
- IBNR-voorziening: (IBNR = incurred but not reported / gebeurd maar nog niet gerapporteerd) de inschatting van de schadevoorziening premievrijstelling van niet gemelde schades. De IBNR wordt vastgesteld als de som van de risicopremies voor premievrijstelling uit de premie van het boekjaar en die van het voorgaande boekjaar;

Partnerfrequentie

Leeftijd	Hx %	Hy %	Leeftijd	Hx %	Hy %	Leeftijd	Hx %	Hy %
0	0	0	34	86	85	68	100	100
1	0	0	35	90	85	69	100	100
2	0	0	36	90	85	70	100	100
3	0	0	37	90	85	71	100	100
4	0	0	38	90	85	72	100	100
5	0	0	39	90	85	73	100	100
6	0	0	40	90	85	74	100	100
7	0	0	41	90	85	75	100	100
8	0	0	42	90	85	76	100	100
9	0	0	43	90	85	77	100	100
10	0	0	44	90	85	78	100	100
11	0	0	45	90	85	79	100	100
12	0	0	46	90	85	80	100	100
13	0	0	47	90	85	81	100	100
14	0	0	48	90	85	82	100	100
15	0	0	49	90	85	83	100	100
16	0	0	50	90	85	84	100	100
17	0	0	51	90	85	85	100	100
18	1	5	52	90	85	86	100	100
19	8	15	53	90	85	87	100	100
20	15	25	54	90	85	88	100	100
21	22	35	55	90	85	89	100	100

22	29	45	56	90	85	90	100	100
23	36	55	57	90	85	91	100	100
24	43	65	58	90	85	92	100	100
25	50	75	59	90	85	93	100	100
26	54	77	60	90	85	94	100	100
27	58	79	61	90	85	95	100	100
28	62	81	62	90	85	96	100	100
29	66	83	63	90	85	97	100	100
30	70	85	64	90	85	98	100	100
31	74	85	65	90	85	99	100	100
32	78	85	66	90	85	100	100	100
33	82	85	67	100	100	101	100	100

Bovengenoemde grondslagen vindt het bestuur voldoende passend. Periodiek evalueert het bestuur, in samenspraak met de sleutelfunctie actuarieel, in hoeverre de grondslagen nog voldoende passend zijn.

6.2.3. Overlevingskansen en leeftijdscorrectie

De overlevingskansen voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden zijn ontleend aan de AG prognosetafels 2018 gecorrigeerd met de tabel 'Milliman Ervaringssterftemodel 2019' (Milliman is de adviserende actuaris van het pensioenfonds).

Trendmatige ontwikkeling

Bij het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen houdt het pensioenfonds rekening met de voorzienbare trend in de overlevingskansen. De AG-prognosetafels bevatten een voorspelling van de levensduur-ontwikkeling naar de toekomst. Het pensioenfonds gaat uit van deze prognosetafels als de basis voor de vaststelling van de verplichtingen. Het AG stelt deze prognosetafels tweejaarlijks bij, een en ander afhankelijk van de verandering van de levensduurverwachtingen. Het bestuur neemt een besluit over een aanpassing van het gebruik van nieuwe prognosetafels na raadpleging van de actuaris over de noodzaak en effecten van deze nieuwe prognosetafels.

Het bestuur houdt rekening met afwijkingen in de sterftcijfers van het eigen pensioenfonds in relatie tot de algehele bevolking. Voor het pensioenfonds zijn de fondsspecifieke correctiefactoren in december 2019 opnieuw vastgesteld, aan de hand van het Milliman Ervaringssterftemodel 2019. Met behulp van dit model kunnen, op basis van de opleidingsniveaus van de deelnemers, de correcties op de sterftetekansen van de gehele Nederlandse bevolking worden bepaald. Het bestuur is met deze methodiek transparant over de vaststelling van de ervaringssterfte en voldoet aan de leidraad van DNB inzake vaststelling van de fondsspecifieke ervaringssterfte.

De nieuwe ervaringssterfte is per 31 december 2019 geïmplementeerd.

Indien het bestuur besluit om over te stappen op een nieuwe overlevingstafel, of de correctiefactoren aanpast, wordt een eventuele toename van de voorziening pensioenverplichtingen gefinancierd uit de premie en/of de vermogensopbrengsten. Indien mogelijk wordt de financiering van deze extra lasten verspreid over meerdere jaren. Een afname komt ten gunste aan het eigen vermogen. Op dit moment zijn er

geen aanvullende voorzieningen getroffen voor mogelijke aanpassingen van de AG-prognosetafels.

6.2.4 Financiering van de pensioensoorten

De financiering van de in hoofdstuk 4 beschreven pensioensoorten, is gebaseerd op:

- Tijdsevenredige financiering voor de pensioenopbouw.

Het financieringssysteem van het pensioenfonds is erop gericht om minimaal de TV voor de opgebouwde pensioenaanspraken volledig af te dekken met financiële middelen. Bij de bepaling van de TV (aan het einde van een jaar) houdt het fonds rekening met de toeslagen op de ingegane pensioenen en op de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers per 1 januari van het volgende jaar, mits het bestuur daarover een definitief besluit heeft genomen. Daarvan is in ieder geval sprake als het bestuursbesluit tot toekenning heeft plaatsgevonden vóór genoemde datum.

- Financiering op basis van eenjarige risicopremies/risicoverzekeringen.

Binnen de pensioenregeling worden het tijdelijk partnerpensioen, het wezenpensioen en het premievrijstellings bij arbeidsongeschiktheid gefinancierd op basis van eenjarige risicopremies.

6.3 Premiebeleid

6.3.1 Kostendekkende premie

De kostendekkende premie bestaat, conform de definitie in de Pensioenwet, uit de volgende componenten:

- De premie die actuariael is benodigd in verband met de aangroei van de pensioenverplichtingen, inclusief de risicodekkingen;
- De opslag die nodig is voor het vereist eigen vermogen dat hoort bij de aangroei van de pensioenverplichtingen; en
- De opslag die nodig is voor de uitvoeringskosten die horen bij de aangroei van de pensioenverplichtingen.

De actuariael benodigde premie wordt, in het kader van de kostendekkende premie, bepaald op basis van de RTS voor pensioenfonds die maandelijks door DNB wordt gepubliceerd en wordt bepaald op basis van de methodiek die DNB per 15 juli 2015 heeft ingevoerd en heeft vastgelegd in de notitie 'UFR methodiek voor de berekening van de rentetermijnstructuur'.

6.3.2 De feitelijke premie

De financiering van de pensioenen kent een doorsneepremiesystematiek. Bij pensioenregelingen met een doorsneepremie betaalt de werkgever voor iedere deelnemer dezelfde premie.

De premiebetaling door de werkgever gebeurt op basis van de uitvoeringsovereenkomst. De premie bedraagt 14.6% van de salarissom, waarbij salarissom bestaat uit 12x maal het vaste maandloon verhoogd met 8% vakantiegeld en een 13e maand, tot een maximum pensioengevend salaris volgens de Wet op de loonbelasting. De uitvoeringskosten worden door het pensioenfonds verrekend met de werkgever en maken deel uit van de verschuldigde premie.

De premiebetaling door de deelnemers (= eigen bijdrage) gebeurt op basis van het pensioenreglement en bedraagt 7.5% over een bedrag tussen eenmaal de franchise

en drie maal de franchise en van 9,5% over het bedrag van drie maal de franchise tot en met het maximum pensioengevend salaris.

De werknemerspremie komt neer op 5,5% à 6,0% van het totaal van het pensioengevend salaris. Het actuele percentage hangt af van het gemiddelde salaris van de deelnemers.

Jaarlijks toetst de certificerende actuaris de doorsneepremie aan de kostendekkende premie en rapporteert hierover aan het bestuur.

De *actuarieel kostendekkende premie* is gebaseerd op de volgende methodiek: Zolang de dekkingsgraad van het pensioenfonds minder bedraagt dan de premiekorting grens, vastgesteld volgens de richtlijnen van DNB, en de doorsneepremie minder bedraagt dan de actuarieel kostendekkende premie, dan wordt de bijdrage van de werkgever verhoogd zodanig dat de totale bijdrage van werkgever en deelnemers gelijk is aan de actuarieel kostendekkende premie. Dit is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen Fluor en het pensioenfonds.

De *gedempte premie* wordt bepaald op basis van een verwacht rendement voor zakelijke waarden en voor vastrentende waarden en met toepassing van een inflatie-afslag voor toeslagverlening.

- Het verwacht rendement voor zakelijke waarden wordt gebaseerd op de uitgangspunten zoals gebruikt in de ALM studie (van 16 juni 2015). Deze uitgangspunten zijn prudenter dan de gebruikte verwachte rendementen van de (oude) Commissie parameters.
- Het rendement van de vastrentende waarden wordt vastgesteld op basis van de looptijden van de koopsommen en wordt telkens voor 5 jaar vastgezet.
- De inflatie-afslag voor toeslagverlening gedurende de niet-actieve periode. Door de toenemende leeftijd actieven neemt de inflatie-afslag toe van 0,85% naar 1,18% in komende 15 jaar gemeten per 1 januari 2015. Als benadering wordt een inflatie-afslag van 1% over de hele horizon genomen.

Deze verwachtingswaarden voldoen aan de vereisten in de Regeling parameters pensioenfonds, zoals jaarlijks wordt vastgesteld door de DNB.

Verouderingsclausule

Sinds 1 januari 2015 is de bijdrage van de werkgever van 14,6% van het jaarinkomen (tot en met de grens van het maximum pensioengevend salaris volgens artikel 18 ga Wet op de Loonbelasting 1964), verhoogd met een bijtelling van 1,20% voor elk jaar veroudering van de voor het jaarinkomen gewogen leeftijdsstijging ten opzichte van de gemiddelde gewogen leeftijd van het bestand per 1 januari 2015 van 47,4870 jaar. De hoogte van bovengenoemde bijtelling wordt iedere 3 jaar opnieuw vastgesteld, aangezien dit percentage mede afhankelijk is van de ontwikkelingen van demarktrente.

Onder de gemiddelde gewogen leeftijd wordt verstaan: de som van de producten van de leeftijd en het individuele jaarsalaris tot en met het maximum pensioengevend salaris bij een voltijd dienstbetrekking van elke deelnemer, gedeeld door de som van de jaarsalarissen tot en met het maximum pensioengevend salaris bij een voltijd dienstbetrekking van alle deelnemers.

In de overeenkomst met de werkgever is vastgelegd dat de jaarlijkse bijdragen in de financiering van de pensioenregeling worden afdragen aan het pensioenfonds in vier termijnen, te weten binnen vier weken te rekenen vanaf het begin van elk kwartaal, te beginnen per 1 januari van elk kalenderjaar. De eerste termijn is 70% van de geschatte jaarlijkse bijdrage, het restant wordt gelijkelijk verdeeld over de drie andere termijnen.

6.3.3 Premierestitutie

Het bestuur kan besluiten om voor enig jaar een (gedeeltelijke) premieruggave toe te kennen. Het bestuur gaat pas over tot ruggave als het pensioenfonds beschikt over voldoende eigen vermogen en nadat uit een prognose van de financiële positie van het pensioenfonds voor de eerstkomende periode van 15 jaar, op basis van verantwoord geachte uitgangspunten, is gebleken dat er voor de premieruggave voldoende ruimte is, met inachtneming van de verwachte realisatie van de toelagambitie.

Voordat er premieruggave wordt toegekend, wordt tevens gekeken naar:

- Indien er in de 10 voorgaande jaren de toelagen zijn achtergebleven bij de standaard toe te kennen percentages op de premievrije en de ingegane pensioenen, krijgt herstel van de toelagen over deze pensioenen voorrang boven een premieruggave.
- Indien pensioenaanspraken en/of -rechten in de 10 voorgaande jaren zijn verlaagd, krijgt het herstel van de pensioenaanspraken en/of -rechten voorrang boven een premieruggave.

Het definitieve besluit tot een premieruggave wordt genomen in de laatste bestuursvergadering van het lopende jaar, nadat er een besluit genomen is over minimaal de volledige toelagverlening en na een overlegvergadering met het verantwoordingsorgaan.

6.3.4. Bijstortingsverplichting van de werkgever

Met de werkgever zijn in de uitvoeringsovereenkomst afspraken gemaakt over de verplichting van de werkgever om eventuele tekorten in het geval van onderdekking aan te vullen. Het beleid van het bestuur is erop gericht om een beroep op deze compensatieregeling zo veel als mogelijk te voorkomen. Echter, indien noodzakelijk doet het pensioenfonds een beroep op de werkgever om een bijstorting, zoals aangeduid in de uitvoeringsovereenkomst. Indien de ontwikkeling van de dekkingsgraad zodanig is dat zich een mogelijk verzoek tot bijstorting kan voordoen, wordt de werkgever hierover zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Zodra de dekkingsgraad zich neerwaarts richting de 105% beweegt wordt de werkgever geïnformeerd.

De situatie dat de werkgever niet in staat is om aan de bijstortingsverplichting te voldoen, is omschreven in het crisisplan.

6.3.5 Verlagen van uitkeringen en rechten

Het pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en -rechten uitsluitend verminderen indien:

- het pensioenfonds, gezien de beleidsdekkingsgraad, niet voldoet aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen of de eisen van het vereist eigen vermogen;

- het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn te voldoen aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen of de eisen van het vereist eigen vermogen, zonder dat de belangen van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad; en
- alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet in het herstelplan.

In voorkomende gevallen informeert het pensioenfonds de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever onverwijld schriftelijk over het besluit tot verlagen van de pensioenaanpakken en -rechten. De verlaging kan op zijn vroegst 3 maanden nadat de pensioengerechtigden en 1 maand nadat de deelnemers, de gewezen deelnemers, de werkgever en de toezichthouder hierover zijn geïnformeerd, worden gerealiseerd.

6.3.6 Niet-nakoming van betalingsverplichtingen door de werkgever

Na het vervallen van de betaaltermijn is de werkgever, zonder een verdere ingebrekestelling, een wettelijke rente verschuldigd, vanaf de eerste dag na het verstrijken van de betaaltermijn. Dit is uitgewerkt in de uitvoeringsovereenkomst.

Het pensioenfonds informeert elk kwartaal schriftelijk het verantwoordingsorgaan als er sprake is van een premieachterstand ter grootte van minimaal 5% van de totale door het pensioenfonds te ontvangen jaarpremie en tevens niet voldaan wordt aan de eisen met betrekking tot het minimaal vereist eigen vermogen. In dat geval informeert het pensioenfonds tevens elk kwartaal de ondernemingsraad.

6.3.7 Aanleveren van deelnemersgegevens

De werkgever verstrekt aan het pensioenfonds alle gegevens die nodig zijn voor een goede administratieve uitvoering van de pensioenregeling.

6.4 Omvang van het vereist eigen vermogen en minimaal vereist eigen vermogen

De Pensioenwet stelt eisen aan de omvang van het eigen vermogen van pensioenfondsen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen.

Het bestuur stelt vooraf het minimaal vereist eigen vermogen vast dat nodig wordt geacht om de solvabiliteit op langere termijn te waarborgen. De certificerende actuaire toetst achteraf of het door de adviserende actuaire bepaalde (minimaal) vereist eigen vermogen en de TV worden gedekt door het aanwezige pensioenvermogen. De adviserende actuaire stelt het benodigde (minimaal) vereist eigen vermogen vast op basis van de richtlijnen van de toezichthouder volgens het FTK, eveneens gebaseerd op het risicoprofiel van het belegde vermogen. Hierbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelingen op de financiële markten.

6.4.1 Risicohouding vereist eigen vermogen

Het bestuur heeft met betrekking tot het vereist eigen vermogen als risicohouding (korte termijn) vastgesteld dat het vereist eigen vermogen circa 15% bedraagt op basis van het huidige strategische beleggingsbeleid. Het bestuur en sociale partners

binnen de Fluor organisatie hebben aangegeven dat de bovenstaande begrenzing als richtsnoer geldt.

Het vereist eigen vermogen in 2019 bedraagt 15,7%.

6.4.2 Vaststellen van het minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen wordt bepaald door het al dan niet aanwezig zijn van beleggingsrisico's en door beheerlasten, alsmede risico's die voortkomen uit de pensioenregeling, zoals partner- en arbeidsongeschiktheidspensioen. Het minimaal vereist eigen vermogen komt doorgaans uit net boven de 4%.

Het minimaal vereist eigen vermogen in 2019 bedraagt 4,1%.

6.4.3 Vaststellen van het vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen wordt zo vastgesteld dat met een wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de TV voor de onvoorwaardelijk toegekende pensioenen. Het vereist eigen vermogen wordt gebaseerd op de meest actuele parameters, zoals gepubliceerd door DNB (standaard model). Driejaarlijks stelt het bestuur vast of het standaardmodel voor de berekening van het vereist eigen vermogen voldoet.

Het vereist eigen vermogen wordt zo vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen in de volgende onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren:

- Renterisico (S1): Het effect van de meest ongunstige wijzigingen van de rentetermijnstructuur volgens de door DNB voorgeschreven stijgings- en dalingsfactoren.
- Aandelen- en vastgoedrisico (S2): Het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten en indirect vastgoed met 30% (S2A), in aandelen opkomende markten met 40% (S2B), in Private Equity met 40% (S2C) en indirect vastgoed met 15% (S2D).
- Valutarisico (S3): Het effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 15%.
- Grondstoffenrisico (S4): Het effect van een daling van de beleggingen in grondstoffen met 35%.
- Kredietrisico (S5): Het effect van een daling van de creditspread op basis van de door DNB voorgeschreven schokken.
- Verzekeringstechnisch risico (S6): Het vereiste vermogen voor de verzekeringstechnische risico's wordt bepaald door het procesrisico, de onzekerheid in de sterftetrend (TSO) en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA).
- Liquiditeitsrisico (S7): Wordt verondersteld gelijk te zijn aan 0% en in de berekening buiten beschouwing gelaten.
- Concentratierisico (S8): Wordt verondersteld gelijk te zijn aan 0% en in de berekening buiten beschouwing gelaten.
- Operationeel risico (S9): Wordt verondersteld gelijk te zijn aan 0% en in de berekening buiten beschouwing gelaten.
- Actief beheer risico (S10): Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die door portefeuillemanagers worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles.

De parameters van het vereist eigen vermogen worden geëvalueerd wanneer de volledige strategische portefeuille bekend is.

De effecten S1 tot en met S6 en S10 worden gecombineerd, waarbij de volgende correlaties verondersteld:

- 0,4 tussen het renterisico (S1) en het aandelen- en vastgoedrisico (S2);
- 0,4 tussen het renterisico (S1) en het kredietrisico (S5);
- 0,5 tussen het aandelenrisico- en vastgoedrisico (S2) en het kredietrisico (S5).

6.5 Toeslagenbeleid

6.5.1. Toekomstbestendig toeslagverlening

In paragraaf 4.2 zijn de reglementaire bepalingen voor toeslagverlening opgesomd. Deze paragraaf gaat nader in op het toekennen en financieren van die toeslagen. Het pensioenfonds voert een voorwaardelijk toeslagbeleid. Dat wil zeggen dat het bestuur jaarlijks besluit of en in hoeverre het toeslagen toekent. Hiervoor wordt geen bestemmingsreserve gevormd. De toeslag wordt uit het vrije vermogen van het pensioenfonds gefinancierd. Toekenning en financiering vinden steeds plaats per 1 januari van het jaar. Voor het bepalen van het toeslagpercentage wordt een toeslagstaffel gehanteerd.

Het FTK schrijft voor welk percentage aan toeslagen het pensioenfonds maximaal mag toekennen gegeven de beleidsdekkingsgraad. Dit percentage dient jaarlijks zodanig te worden vastgesteld dat een pensioenfonds naar verwachting vanuit de dan geldende vermogenspositie dezelfde toeslag ook in de toekomst kan blijven geven. Deze manier van toeslagverlenen wordt wel aangeduid als 'toekomstbestendige toeslagverlening'.

Binnen deze wettelijke maxima heeft het pensioenfonds de vrijheid om de toeslagambitie toe te passen. De onderstaande staffel neemt de ambitie expliciet mee in de verdeling van de toeslagruimte in het vermogen.

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
BDGR < 110%	0%
110% < BDGR < TBI-grens	gedeelte ambitie
TBI-grens < BDGR	ambitie

De TBI-grens is voor 2019 vastgesteld op 123,5%.

6.5.2 Besluitvorming toeslagverlening

De wijze waarop, en de factoren waarmee rekening wordt gehouden, de definitieve toeslagverlening wordt bepaald, is vastgelegd in paragraaf 4.2.

6.5.3. Incidentele toeslagverlening

Afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad kan een extra toeslag worden toegekend om misgelopen toeslagen in het verleden te compenseren (inhaalindexatie) of in het verleden doorgevoerde verminderingen van pensioenaanspraken en - rechten te compenseren.

De ondergrens van waaraf incidentele toeslagverlening kan worden verleend, wordt bepaald door het maximum van de beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagambitie kan worden gerealiseerd en het vereist eigen vermogen anderzijds. Als het pensioenfonds over meer vermogen beschikt dan behoort bij de bedoelde ondergrens, kan het verschil tussen het feitelijke aanwezige vermogen en de

bedoelde ondergrens voor een vijfde deel worden aangewend voor incidentele toeslagverlening.

Het bestuur onderzoekt, op het moment dat de beleidsdekkingsgraad als hiervoor bedoeld in zicht komt, de mogelijkheid van het toekennen van een incidentele toeslagverlening.

6.6 Beleggingsbeleid

6.6.1 Inleiding

Het pensioenfonds heeft het beheer van het vermogen uitbesteed aan Aegon Asset Management (zie 5.3.1). De vermogensbeheerder handelt hierbij conform het beleggingsplan en de beleggingsrichtlijnen van het pensioenfonds. Het strategisch beleid, dat de basis is voor het beleggingsplan, is vastgesteld op basis van onder meer een ALM-studie.

6.6.2 Besluitvorming en rollen vermogensbeheer

Sociale partners

De doelstelling van het pensioenfonds – uitkeren van pensioen overeenkomstig de door de sociale partners binnen de Fluor organisatie gemaakte afspraken - is vastgelegd in de statuten. De pensioenparagraaf in de arbeidsovereenkomst is via incorporatie opgenomen in het pensioenreglement. Het bestuur heeft de zogenoemde opdrachtaanvaarding vastgelegd. In overleg met de sociale partners is vervolgens de risicohouding totstandgekomen.

De governance structuur van het vermogensbeheer is uitgebreid beschreven in het beleggingsplan.

Pensioenfonds bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds stelt, gelet op de vastgestelde risicohouding, de ambities, de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid (beleggingsovertuigingen) en het risicobudget vast. Daarnaast stelt het bestuur de beleggingsstrategie vast om de doelstellingen te behalen.

Beleggingscommissie

De uitvoering van het beleggingsbeleid besteedt het bestuur uit aan de beleggingscommissie. Dit is een bestuurlijke commissie, met stemrecht voor de in de commissie zitting hebbende bestuursleden. De beleggingscommissie heeft een adviserende rol in de richting van het bestuur voor wat betreft de strategische beslissingen. De commissie heeft het mandaat van het bestuur gekregen om binnen afgesproken grenzen de opdracht van het bestuur uit te voeren. De commissie wordt ondersteund door een extern adviseur (is voornemen).

Vermogensbeheerder

Voor het beheer van de fondsmiddelen heeft het pensioenfonds een vermogensbeheerder aangesteld. De taken van de vermogensbeheerder zijn in hoofdlijnen:

- Ondersteuning en uitvoering bij het opstellen van en/of adviseren over:
  - strategisch en tactisch beleggingsbeleid, inclusief de beleggingsrichtlijnen;
  - verantwoord beleggen;

- Het verrichten van het beheer, de aansturing, de selectie en de beoordeling van de fondsmanagers en het uitvoeren van overlaystrategie;
- Meten en analyseren van de resultaten van het beheer;
- Rapporteren over het beheer;
- Risicomanagement en rapportage daarover.

De beleggingen worden beheerd door de managers van de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert. De fondsmanagers handelen in overeenstemming met de mandaatrichtlijnen, zoals vastgelegd tussen de vermogensbeheerder en het pensioenfonds.

Bewaarneming (Custodian)

Het pensioenfonds heeft een custodian aangesteld. De custodian heeft de middelen van het pensioenfonds in bewaarneming en heeft een van de vermogensbeheerder onafhankelijke rol. Vanuit deze onafhankelijke positie vervult de custodian een controlerende rol en voert de administratie van de beleggingen. De custodian levert periodiek informatie over de beleggingsresultaten en de naleving van de verschillende mandaatrichtlijnen en de beleggingsrichtlijnen. <check>

Bestuursbureau

Het bestuursbureau heeft een ondersteunende en adviserende taak richting het bestuur en de beleggingscommissie. De planning, de aanlevering van beleidsstukken en het bewaken van de opvolging daarvan zijn de taken van het bestuursbureau. Het bestuursbureau heeft daarbij veelvuldig contact met de vermogensbeheerder.

6.6.3 Beleggingsdoelstelling

De doelstelling van het beleggingsbeleid is het beheren van de fondsmiddelen op zodanig wijze dat door de beleggingsresultaten wordt voldaan aan de nominale pensioenverplichtingen en de toeslagambitie. Om die pensioenuitkeringen veilig te stellen, kiest het pensioenfonds ervoor de toevertrouwde middelen solide te beleggen en volgens de prudent-person principes. Hierbij staat de risicohouding van het pensioenfonds centraal. Dat impliceert een defensief gepositioneerde beleggingsportefeuille en een gebalanceerde afweging tussen risico en rendement voorop.

6.6.4 Beleggingsovertuigingen

De beleggingsovertuigingen betreffen de uitgangspunten en de overtuigingen van het pensioenfonds ten aanzien van het vermogensbeheer. De beleggingsovertuigingen maken impliciet onderdeel uit van het beleggingsplan en zijn vastgelegd in de 'Verklaring inzake beleggingsbeginselen', bijlage .. bij deze ABTN.

6.6.5 Strategische mix

Op basis van een ALM-studie uit 2018 en de risicohouding is een strategische beleggingsmix vastgesteld van 65% vastrentende waarden en 35% zakelijke waarden. Het renterisico wordt voor 70% afgedekt, op basis van de marktrente, dus zonder rekening te houden met de UFR⁶. Bij het inrichten van de renteaafdekking

---

⁶ De UFR-methode zorgt ervoor dat vanaf looptijd 20 jaar de *forward rates* (dus niet de disconteringsrentes zelf) geleidelijk naar het niveau van de UFR toe groeien. Dit gebeurt op basis van een mechanisme waarbij marktinformatie (lees: swaprentes) tussen looptijden 20 en 50 nog wordt

wordt rekening gehouden met het zogenoemde curverisico en wordt de afdekking over meerdere looptijden verdeeld.
Het beleggingsbeleid is in meer detail vastgelegd in het beleggingsplan.

6.6.6 Strategische portefeuilleverdeling

In het beleggingsplan is de strategische portefeuilleverdeling vastgelegd. Jaarlijks stelt het pensioenfonds de normportefeuille vast. In de normportefeuille zijn bandbreedtes vastgelegd voor de mate waarin allocaties mogen afwijken. De bandbreedtes zijn vastgelegd in het beleggingsplan en hebben primair een signaleringsfunctie. Als de bandbreedtes worden overschreden wordt beoordeeld of er een herbalancering nodig is. Het beleid ten aanzien van herbalancering wordt hierna beschreven.

6.6.7 Herbalancering

De feitelijke beleggingsmix kan door marktbevingen af gaan wijken van de normportefeuille. In de beleggings-/mandaatrichtlijnen is daarom vastgelegd wat de vermogensbeheerder doet bij een overschrijding van de bandbreedtes en hoe de herbalancering naar de normportefeuille wordt doorgevoerd. Bij een grote afwijking van de normportefeuille heeft de vermogensbeheerder een meldingsfunctie en stelt een plan op om de portefeuille weer binnen de bandbreedtes te brengen. De beleggingscommissie beslist vervolgens om de herbalancering te signaleringsniveau's vastgelegd. De de signaleringsfunctie geldt overigens niet voor de afdekking van het rente- en valutarisico. De vermogensbeheerder past die 'hedges' aan als door marktbevingen wordt afgeweken van de norm (70% respectievelijk 100%).

6.6.8 Uitvoering beleggingsbeleid

De beschikbare gelden van het pensioenfonds zijn in beheer gegeven aan AEGON Asset Management (AeAM). De grenzen waarbinnen AeAM het beleid mag uitvoeren, zijn vastgelegd in een beleggingsmandaat. Gezien de voortschrijdende veroudering van het deelnemersbestand worden de meer risicodragende beleggingen in aandelen, etc. afgebouwd en het totale risico verminderd door diversificatie van de portefeuille. Bij deze beslissing worden de resultaten van een ALM studie in aanmerking genomen, alsook het advies van de vermogensbeheerder.

Door de vermogensbeheerder wordt een actief beleggingsbeleid gevoerd met als doel op basis van een marktvisie een hoger rendement te behalen dan de performance benchmark. De specifieke financiële situatie van het pensioenfonds is mede bepalend voor de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het tactische beleggingsbeleid. Meer in het algemeen geldt dat eventuele veranderingen in de marktomstandigheden of het risicoprofiel van de totale beleggingen kunnen uitmonden in een aanpassing van het beleggingsbeleid.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de samenstelling van de (strategische) beleggingsportefeuille.

Asset-class	Strategische Allocatie	Asset	Product	Benchmark
--------------------	-------------------------------	--------------	----------------	------------------

---

meegenomen. Met deze forward rates wordt een rentecurve afgeleid die voor lange looptijden hoger is dan de RTS (die alleen op de op marktinformatie gebaseerde swaprentes is gebaseerd).

STICHTING PENSIOENFONDS FLUOR NEDERLAND
Taurusavenue 155
2132 LS Hoofddorp

Vastrentende waarden				
	19.50%	Staatsobligaties	AEGON Core Eurozone Government Bond Fund	Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond Index (cst)
	13.0%	Credits	AEGON European Credit Fund	Barclays Euro-Aggregate Corporate
	11.05%	Hypotheke	AEGON Hypotheekfond	JP Morgan Government Bond Index Traded Netherlands
	1.30%	High Yield obligaties	AEGON Global High Yield Fund	70% Barclays CapitalUS Corporate High yield Index + 30% Barclays Capital High yield euro Index (cust.)
	1.30%	EMD obligaties	AEGON Emerging Market Debt Fund	JP Morgan EMBI Global Diversified Index (EUR)
	11.05%	Asset Backed Securities	AEGON ABS Fund	Cust. AEGON Asset Backed Securities Index
	7.80%	Strategic Liability Matching Fund	AeAM Strategic Liability Matching Fund	Cust.rentegevoeligheids-index (niet voor performance)
	65.00%	Subtotaal VRW		
zakelijke waarden				
	22.00%	Aandelen	AEGON World Equity Fund (EUR)	MSCI World AC Total Net return 1005 USD,JPY and GBP hedge
	6.50%	Vastgoed indirect	AEGON Vastgoed Fund Intern.	FTSE EPRA/NAREIT Global Net Index
	6.50%	Commodities	AEGON Global Commodities Fund (Euro)	S&P GSCI ER Index (Hdg Cust) + UD\$ Overnight Rate Inc
	0%	Liquiditeiten	1 maands Euribor	
	35.00%	Subtotaal ZW		
Totaal	100%			

Het valutarisico is binnen de diverse beleggingsfondsen voor nagenoeg 100% afgedekt en dus niet via een overlay op pensioenfondsniveau.

De portefeuille vastrentende waarden heeft mede als doel om het renterisico ten opzichte van de verplichtingen zoveel mogelijk te beperken. De duratie van de vastrentende waarden wordt zó gekozen dat primair het renterisico van de totale beleggingsportefeuille ten opzichte van de verplichtingen met een duratie van langer dan 10 jaar is afgedekt. Dit wordt uitgevoerd via een SLM-fonds, gebaseerd op renteswaps. In 2019 wordt 70% van het totale renterisico, op basis van marktrente zonder rekening te houden met de UFR, afgedekt.

6.6.9 Evaluatie van de beleggingsresultaten en vermogensbeheerder

Het pensioenfonds heeft de uitvoering van het vermogensbeheer uitbesteed. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de resultaten. Daarom zijn er met de vermogensbeheerder afspraken gemaakt over de wijze en inhoud van de rapportering. Een keer per maand rapporteert de vermogensbeheerder over de portefeuille samenstelling en performance. Per kwartaal volgt een uitgebreidere rapportage, inclusief risico's. Periodiek (in principe jaarlijks) wordt de performance van de vermogensbeheerder geëvalueerd door de beleggingscommissie.

6.6.10 Het beleggingsbeleid voldoet aan de prudent-person regel

Het pensioenfonds voldoet aan de vereisten van de prudent-person regel, zoals beschreven in de Pensioenwet en het Besluit FTK. Hierin worden de eisen met betrekking tot de beleggingen en het beleggingsbeleid beschreven. Het pensioenfonds geeft hieraan invulling door een beleggingsbeleid dat is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Er wordt belegd in waarden in het belang van de deelnemers: de beleggingsportefeuille sluit in voldoende mate aan bij de pensioenverplichtingen en de looptijd van de pensioenverplichtingen.
- De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is gebaseerd op:
  - Genoteerde marktprijzen als de beleggingen worden verhandeld aan een effectenbeurs;
  - Waarderingsmodellen en -technieken als er geen genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn. In dat geval wordt de werkelijke waarde zo goed mogelijk benaderd door middel van onafhankelijke taxaties, netto contante waarde berekeningen of andere methoden (een meer uitgebreide opsomming is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening).
- Maatschappelijk verantwoord beleggen is onderdeel van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. In het bestuursverslag wordt uitgelegd hoe het pensioenfonds invulling geeft aan het maatschappelijk verantwoord beleggen en de integratie van ESG⁷-criteria binnen dit beleid.
- De beleggingsportefeuille voldoet aan de volgende randvoorwaarden:
  - De beleggingsportefeuille is voldoende gediversificeerd;
  - De liquiditeit van de beleggingen is in overeenstemming met de verplichtingen van het pensioenfonds;
  - De beleggingen worden zorgvuldig geselecteerd op karakteristieken en risicoprofiel;
  - Er wordt belegd in voldoende gereguleerde markten;
  - Het rendement stemt in voldoende mate overeen met de gekozen benchmarks.
- Het pensioenfonds gebruikt derivaten alleen voor risicomanagement doeleinden en efficiënte portefeuillesturing. Door de vermogensbeheerder kunnen de volgende derivaten worden gebruikt:
  - voor de cashallocatie: futures;
  - voor de afdekking van het valutarisico: valutatermijncontracten en swaps;
  - voor de afdekking van het renterisico: renteswaps;Voor gebruik van derivaten binnen de beleggingsfondsen wordt verwezen naar de richtlijnen van die fondsen.

---

⁷ ESG = Environment, Social en Governance betreft het betrekken van milieu, sociale en governance-aspecten in de het beleggingsproces.

- Het bestuur stelt (twee)jaarlijks het beleggingsbeleid en het beleggingsplan vast na een gedegen voorbereiding door de beleggingscommissie. Hierin worden de beleggingsrichtlijnen vastgelegd, concrete richtniveaus en bandbreedtes per beleggingscategorie.

SPFN belegt niet direct in de bijdragende Fluor ondernemingen.

Periodiek evalueert het bestuur het beleggingsbeleid en de uitvoering.

7 FINANCIËLE STURINGSMIDDELEN

De dekkingsgraad is de belangrijkste indicator van de financiële 'gezondheid' van het pensioenfonds. Het pensioenfonds stuurt op de actuele dekkingsgraad (inclusief UFR) en op de beleidsdekkingsgraad. De actuele dekkingsgraad wordt elke maand berekend en is gebaseerd op de verhouding tussen de pensioenverplichtingen (berekend op de DNB RTS) en de marktwaarde van het beheerde vermogen. Waar noodzakelijk worden de verplichtingen respectievelijk het vermogen bijgesteld aan de hand van uitstaande schulden en nog te ontvangen gelden. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

7.1 Premiebeleid

In paragraaf 6.3 is het premiebeleid al weergegeven. Aanvullend geldt het volgende:

Het pensioenfonds heeft met de werkgever in de uitvoeringsovereenkomsten afspraken gemaakt over de verschuldigde premie. De bijdrage van de werkgever is gelijk aan 14,6% van de salarissom, waarbij het pensioengevend salaris is gemaximeerd op het maximum zoals vastgelegd in de Wet op de loonbelasting. De pensioenregeling is gesloten voor nieuwe deelnemers per 1 januari 2014, op verzoek van de onderneming. Daarbij is overeengekomen⁸ dat de deelnemers geen oorzakelijke negatieve gevolgen van deze sluiting ondervinden. Het bestuur heeft de gevolgen onderzocht via een ALM studie. Naar aanleiding waarvan het bijtellingspercentage in de zogenoemde verouderingsclausule in de uitvoeringsovereenkomst naar boven bijgesteld van 0,35 % naar 1,2%. Het bijtellingspercentage wordt elke 3 jaar opnieuw vastgesteld aangezien de ontwikkeling van de marktrente invloed kan hebben op de hoogte van deze bijtelling.

Daarnaast is er in de uitvoeringsovereenkomst opgenomen dat het pensioenfonds een lijst van kengetallen bijhoudt die minimaal jaarlijks worden gemeten. Er wordt een overzicht van de meetresultaten gemaakt. Deze wordt elk jaar gedeeld met de werkgever. Indien de meetresultaten een trend laten zien die duiden op mogelijke negatieve gevolgen voor de deelnemers, dan treedt het bestuur in overleg met de werkgever over hoe deze negatieve gevolgen kunnen worden ondervangen, overeenkomstig de intentieverklaring van de werkgever.

Een 'gezonde' financiële positie van het pensioenfonds kan aanleiding geven om de premie aan te passen, bijvoorbeeld een premieverlaging, danwel een -korting. Het aanpassen van de premie wordt beoordeeld aan de hand van de premie-ontwikkeling op de langere termijn. Door het 'rijper' worden van het pensioenfonds, heeft het premie-instrument een relatief geringe invloed op de dekkingsgraad. De werkgever geeft het pensioenfonds een grote mate van zekerheid door de, in de uitvoeringsovereenkomst opgenomen, verplichting geven om bij te storten totdat de situatie van onderdekking is opgeheven.

De premie van de werknemers is vastgelegd in het pensioenreglement en deze kan niet zonder advies van het verantwoordingsorgaan worden aangepast.

---

⁸ Zie de brief van Fluor BV aan het pensioenfonds d.d. 10 december 2013.

7.2 Beleggingsbeleid

De financiële situatie van het pensioenfonds en/of op de financiële markten kunnen aanleiding geven om de beleggingsportefeuille aan te passen.

Het bestuur kan besluiten om tijdelijk 'defensieve' maatregelen te treffen van tactische aard, indien dit noodzakelijk wordt geacht. Bijvoorbeeld door tijdelijk de re-balancing tussen de diverse beleggingscategorieën stop te zetten. Een dergelijke beslissing wordt genomen in overleg met de vermogensbeheerder. Het kan dus voorkomen dat de minimale of maximale bandbreedte van een beleggingscategorie wordt overschreden.

Deze tijdelijke maatregelen mogen nooit leiden tot een verhoging van het risicobudget.

In paragraaf 6.6 is het beleggingsbeleid van het pensioenfonds uiteengezet. Als de omstandigheden en/of risico's daarom vragen, stuurt het pensioenfonds bij binnen de daar beschreven kaders van het strategische beleggingsbeleid en met in acht name van de optredende risico's en omstandigheden.

7.3 Toeslagenbeleid

In het toeslagenbeleid (zie paragraaf 4.2) is vastgelegd wanneer er wel en wanneer er geen sprake is van het toekennen van toeslagen. Hiermee ligt ook de nadere invulling van het sturingsmiddel 'toeslagenbeleid' vast.

7.4 Aanspraken- en rechten beleid

Met de werkgever zijn in de uitvoeringsovereenkomst afspraken gemaakt waarbij de werkgever zich heeft verplicht om eventuele financiële tekorten in het geval van onderdekking aan te vullen. Bijzondere omstandigheden daargelaten behoeft het pensioenfonds de verworven pensioenaanspraken en -rechten dan ook niet te verminderen. Dat neemt niet weg dat het bestuur zich wel dat recht voorbehoud indien:

- De beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen of het vereist eigen vermogen;
- Het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn te voldoen aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen of het vereist eigen vermogen, zonder dat de belangen van de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden, de andere aanspraakgerechtigden of de werkgever onevenredig worden geschaad;
- Alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, in het herstelplan zijn ingezet om binnen de voorgeschreven termijn uit te komen op ten minste het vereist eigen vermogen;
- Het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn te voldoen aan de vereist eigen vermogen-eis als dit zonder korting niet binnen uiterlijk de termijn van tien jaar van het (geactualiseerde) herstelplan wordt bereikt;

Indien de dekkingsgraad 5 maal opeenvolgend onder de beleidsdekkingsgraad ligt die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen (peildatum 31 december) en de feitelijke dekkingsgraad bij de laatste vaststelling ook onder dat niveau ligt, neemt het pensioenfonds binnen 6 maanden maatregelen, waardoor de dekkingsgraad direct voldoet aan het minimaal vereist eigen vermogen. Een vermindering van pensioenaanspraken en -rechten wordt dan direct in de technische voorzieningen

verwerkt. De vermindering wordt direct of evenredig in de tijd gespreid doorgevoerd. Daarover beslist het bestuur als die situatie zich voordoet. De kans dat deze situatie zich voordoet is echter gering gelet op de bijstortingsverplichting van de werkgever.

7.5. Haalbaarheidstoets

Om te kunnen beoordelen of het pensioenfonds het beoogde pensioenresultaat op termijn kan realiseren, wordt jaarlijks een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Getoetst wordt of het pensioenresultaat voldoet aan de minimum vastgestelde ondergrenzen vanuit verschillende startwaarden van de dekkingsgraad. Indien het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan de vastgestelde ondergrenzen worden - in overleg met de sociale partners binnen de Fluor organisatie - maatregelen genomen. Tevens wordt er dan advies gevraagd aan het verantwoordingsorgaan.

7.6 Financieel crisisplan

In bijlage .. van deze ABTN is het actuele financieel crisisplan opgenomen.

7.7. Herstelplan

Het pensioenfonds bevindt zich eind 2019 in een situatie van herstel, de beleidsdekkingsgraad ligt beneden de vereiste dekkingsgraad (circa 115,3%). Sinds het 3^e kwartaal 2015 is sprake van een reservetekort. Jaarlijks dient het pensioenfonds bij DNB een update van het herstelplan in, voor het einde van het eerste kwartaal.

Het dekkingsgraad sjabloon van het herstelplan 2019 is als volgt:

8 COMMUNICATIE

Goede communicatie draagt in belangrijke mate bij aan het bereiken van de doelstellingen van het pensioenfonds. Goede communicatie draagt tevens bij aan het betrekken van deelnemers c.s. bij het pensioenfonds en het reputatiemanagement.

8.1 Beleidsplan

Het communicatiebeleid ondersteunt de realisatie van de doelstellingen van het pensioenfonds. Het communicatiebeleid betreft zowel de collectieve communicatie (informatie over het reilen en zeilen van het pensioenfonds), als de individuele informatievoorziening (over pensioenaanspraken en -rechten van deelnemers).

Uitgangspunten van het beleid:

- De deelnemers hebben recht op alle informatie die SPFN ter beschikking heeft die te maken heeft met hun pensioen;
- SPFN kan een selectie maken in de beschikbare informatie teneinde de deelnemers 'informatie op maat' te verstrekken. De selectie is niet bedoeld om informatie achter te houden;
- SPFN streeft ernaar te allen tijde te voldoen aan de bepalingen over communicatie, zoals opgenomen in de Pensioenwet en andere regelgeving.

Doelstellingen:

De informatievoorziening is gericht op de volgende drie-eenheid als kerndoelen:

- *overzicht*: alle deelnemers ontvangen informatie over hun bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten;
- *inzicht*: de verstrekte informatie is correct, duidelijk, evenwichtig en tijdig. De deelnemers krijgen tijdig inzicht over hun financiële situatie na pensionering voor zover het de pensioenrechten bij het pensioenfonds betreft en over de keuzemogelijkheden die de pensioenregeling biedt; en
- *actie*: de deelnemers worden bewust gemaakt van de eigen verantwoordelijkheid die ligt besloten in de pensioenregeling, zodat zij voor pensioen gerelateerde gebeurtenissen zelf tijdig actie kunnen ondernemen.

SPFN gebruikt de volgende communicatiekanalen:

Voor de collectieve communicatie:

- De SPFN website (voor iedereen toegankelijk);
- De website MijnAegon.nl (voor alle deelnemers toegankelijk) ;
- De SPFN nieuwsbrief (digitaal toegezonden naar alle deelnemers en op de SPFN website gepubliceerd);
- Incidentele mededelingen aan alle deelnemers of een bepaalde groep deelnemers (via e-mail of op papier toegezonden en eventueel nadien publicatie op de SPFN website);
- Via info@spfn.nl kunnen vragen worden gesteld aan het bestuur of het pensioenfondsbureau, dan wel mededelingen worden toegezonden.

Voor individuele informatievoorziening

- Het jaarlijkse uniforme pensioenoverzicht (UPO), met informatie over de bij SPFN opgebouwde pensioenaanspraken of -rechten. Het UPO wordt op papier verstrekt;
De gewezen deelnemers ontvangen het UPO een keer per vijf jaar;

- Individuele mededelingen over de gevolgen van bijvoorbeeld een reglementswijziging aan alle deelnemers, dan wel pensioengerechtigden (op papier of per e-mail);
- De helpdesk van Aegon, telefonisch op werkdagen tijdens kantooruren en per e-mail bereikbaar;
- Contact met het pensioenfonds bureau (persoonlijk overleg, per telefoon of per e-mail);

De doelgroepen voor het communicatiebeleid zijn:

- De actieve deelnemers met opbouw van pensioenaanspraken;
- De actieve deelnemers aan de A.I.P.-regeling;
- De pensioengerechtigden. (dat kunnen ook nabestaanden zijn); en
- De gewezen deelnemers (slapers), met opgebouwde pensioenaanspraken.

Vanwege het streven naar zoveel mogelijk 'informatie op maat' krijgt niet elke doelgroep automatisch alle, en voor hen overbodige, informatie toegezonden.

9 RISICOMANAGEMENT

Bij het beheer van de pensioenverplichtingen en het beheer van financiële middelen heeft het pensioenfonds te maken met risico's. De belangrijkste risico's hebben betrekking op:

- het toekennen en de administratie van pensioenaanspraken en -rechten;
- het beleggen van de beschikbaar gestelde middelen;
- strategie van het pensioenfonds.

Risicomanagement zorgt niet alleen voor inzicht in de (mogelijke) financiële en niet-financiële risico's maar vooral ook op het beheersen van deze risico's, door uitvoering te geven aan de beheersingsmaatregelen en het toetsen van de effectiviteit van de beheersingsmaatregelen. Het bestuur is verantwoordelijk voor het risicomanagement en wordt hierin ondersteund door het bestuursbureau en de commissie risicobeheer/sleutelfunctie risicobeheer, inclusief de risicomanager.

9.1 Risicohouding

De risicohouding van het pensioenfonds bestaat uit drie onderdelen: i) een kwalitatief deel, ii) een kwantitatief deel voor de langere termijn en iii) een kwantitatief deel voor de korte termijn. Voor een beschrijving van de risicohouding wordt verwezen naar hoofdstuk 1.

9.2 Integraal risicomanagement

Het bestuur is zich ervan bewust dat een beheerste en integere uitvoering van de pensioenregeling mede is gebaseerd op een goede interne beheersing van de risico's die met deze uitvoering samenhangen. Risicomanagement is het managen van risico's die het behalen van de doelstellingen van het pensioenfonds in de weg kunnen staan. Met het oog daarop heeft het bestuur het beleid met betrekking tot integraal risicomanagement (hierna: IRM) vastgelegd (separaat document). Het doel van IRM is bijdragen aan de realisatie van de missie, visie en de strategische doelstellingen van het pensioenfonds. Het IRM-beleid geeft de kaders voor de inrichting en de toepassing van IRM en voor de toetsing van de uitvoering. Dit gebeurt op strategisch en operationeel, in samenhang, en met de volgende randvoorwaarden:

Strategisch niveau

- Het bestuur signaleert en onderkent tijdig interne en externe ontwikkelingen.
- Het bestuur communiceert over het strategisch normenkader.⁹
- Het monitoren van de strategische risico's en beheersing daarvan voor de gehele procesketen om vast te stellen dat het (netto) risico binnen de risicohouding en risicobereidheid blijft.
- Voorstellen voor beleidsaanpassing moeten voldoen aan de kaders van het risicoraamwerk. Uit het beleidsvoorstel blijkt hoe daaraan is voldaan.
- De implementatie van nieuwe/gewijzigde wet- en regelgeving start met een impactanalyse op het risicoraamwerk, en mogelijke gevolgen voor het risicomanagementproces en de governancestructuur. De inhoudelijke beleidsvorming start nadat de kaders zijn afgebakend op basis van impactanalyse vanuit het risicoraamwerk.

---

⁹ De risicohouding, risicobereidheid en risicotoleranties vormen als geheel het strategisch normenkader van het fonds.

- De elementen in de strategische risicomanagementcyclus (risicohouding, risicobereidheid, risicotolerantie, scenario's, strategische risico's, strategische beheersing, externe transparantie) worden tenminste eenmaal per jaar en bij evaluatie van de strategie, door het bestuur herijkt.

Samenhang strategisch- en operationeel niveau

- Het bestuur realiseert bij het strategisch normenkader passende afspraken voor de uitvoering in de gehele procesketen, waaronder begrepen de informatievoorziening en de daarbij behorende technologie (IT). Afspraken zijn vastgelegd in beleid, reglementen, contracten, SLA's en procedures.

Operationeel niveau

- Het monitoren van de operationele risico's en beheersing daarvan voor de gehele procesketen om vast te stellen dat het (netto) risico binnen de risicohouding en risicobereidheid blijft.

De elementen in de operationele risicomanagementcyclus (operationele risico's en beheersing, informatievoorziening en verantwoording vanuit uitvoerders) worden tenminste eenmaal per jaar en bij materiële veranderingen, door het bestuur herijkt

In het beleidsdocument is de beheercyclus vastgelegd en zijn de verantwoordelijkheden van de verschillende fondsorganen benoemd.

9.3 Risicomanagement vermogensbeheer

De vermogensbeheerder fungeert defacto tevens als risicomanager voor het pensioenfonds. Het risicomanagement omvat alle bewakingstaken en compliance checks op beleggingsinhoudelijk gebied, die de portefeuille binnen de afgesproken richtlijnen houdt. Na signalering van een overschrijding vindt overleg plaats tussen vermogensbeheerder en pensioenfonds en dat kan leiden tot het bijsturen van het beleid. Het afdekken van het rente- en valuatrisico worden automatisch door de vermogensbeheerder aangepast. De bewaking door de risicomanager vindt plaats volgens een top-down benadering, dat wil zeggen op allocatie niveau. Bottom-up worden de onderliggende fondsbeheerders beoordeeld op hun eigen interne bewaking in het proces van managermonitoring.

Naast de verantwoordelijkheid voor de mandaatbewaking van de asset allocatie, geeft de risicomanager gevraagd en ongevraagd advies en monitort periodiek of het balansrisico nog aansluit bij de strategische doelstellingen.

Bij het beheren van het mandaat maakt de vermogensbeheerder gebruik van een zogenoemd 'three lines of defence'-model:

- De 1e lijn – Beleggingsspecialisten

Het eerstelijns risicomanagement wordt ingevuld door de beheerders van de beleggingsfondsen, zij zijn verantwoordelijk voor het beheer van de participaties van SPFN in de betreffende fondsen. Aegon controleert tevens of het totaal van de posities voldoet aan de overeengekomen richtlijnen.

Bij herbalancering initieert een beleggingsspecialist de herallocaties, welke vervolgens door de vaste 'Client Advisor' van het pensioenfonds worden gecontroleerd en geaccordeerd.

- De 2e lijn – Risicomanagement

De Risk afdeling van Aegon is verantwoordelijk voor het onafhankelijk toezicht op de beleggingsspecialisten ten aanzien van de naleving van de mandaatrestricties, zowel pre- als post-trade.

De Risk afdeling opereert als zelfstandige, onafhankelijke afdeling en rapporteert direct aan de Chief Financial and Risk Officer van Aegon. Naast het bewaken van de mandaatrestricties richt deze afdeling zich op het beheersen van marktrisico's, kredietrisico's en operationele risico's. Het is hun taak om de diverse risico's te identificeren, te beoordelen, te bewaken en voorstellen te doen voor de beheersing

- De 3e lijn – Corporate Audit Services

De Audit afdeling voert onafhankelijk audits uit op de controles die in de 1e en 2e lijn zijn geïmplementeerd en ondersteunt en adviseert bij de verdere ontwikkeling van dergelijke controles.

9.4 Governancestructuur

De governancestructuur met betrekking tot risicomanagement wordt bepaald door een aantal interne en externe entiteiten. Deze interne en externe entiteiten hebben hun eigen verantwoordelijkheden met betrekking tot risicomanagement.

- Het *bestuur* is eindverantwoordelijk voor het risicomanagement en de beleidsbepaling;
- De *bestuurscommissie risicobeheer* heeft risicomanagement als specifiek aandachtsgebied. Vanuit deze verantwoordelijkheid overziet de commissie onder meer de implementatie van het beleid en draagt zorg voor het adequaat informeren van het bestuur over het risicomanagement;
- De *sleutelfunctie risicobeheer* (tweedelijns rol) ondersteunt het bestuur bij het bewaken van de beheersingsmaatregelen en de analyse van de risico's. De sleutelfunctie heeft een countervailing power-functie en een adviserende en initierende rol.
- De *sleutelfunctie interne audit* voert onafhankelijk audits uit op de controles die in de eerste en tweede lijn zijn geïmplementeerd en ondersteunt en adviseert bij de verdere ontwikkeling van dergelijke controles.
- Het *eerstelijns risicomanagement* wordt ingevuld door bijvoorbeeld de vermogensbeheerders, zij zijn verantwoordelijk voor het beheer van de toevertrouwde middelen. Ook op andere gebieden binnen de organisatie van het pensioenfonds, bijvoorbeeld de administratie van pensioenaanspraken- en rechten, is een eerstelijns risico functie belegd.

9.5 Risicocategorieën

In deze paragraaf worden de hoofdlijnen van aan aantal specifieke, geïdentificeerde risico's weergegeven. De uitwerking van deze risico's en de beheersing daarvan ligt vast in het risicomanagement handboek <nog in ontwikkeling>.

9.5.1 Matchingrisico

Matchingrisico is het risico dat als gevolg van het niet gematcht zijn van passiva en activa in termen van rentevoet, rente typische looptijden, basisvaluta en gevoeligheid voor ontwikkeling in het prijspeil. Het pensioenfonds wil het renterisico voor ongeveer 70% en het valuta risico nagenoeg volledig af dekken. Het bestuur vindt de beheersing van het matchingrisico via de inzet van het Aegon SLM fonds afdoende, maar houdt focus op de hoogte van het percentage staatsobligaties binnen de totale beleggingsportfolio. Het valutarisico wordt door derivaten afgedekt binnen de beleggingsfondsen waarin SPFN participeert.

Het pensioenfonds monitort het risico continue.

9.5.2. Verzekeringstechnisch risico

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet kunnen worden gefinancierd vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product.

Het pensioenfonds is herverzekerd, waarbij risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid van actieve deelnemers vóór pensionering zijn verzekerd bij een verzekeraar. Hiervoor betaalt het pensioenfonds verzekeringspremies. Onderdeel van de verzekeringsovereenkomst is dat een positief technisch resultaat wordt gedeeld (aan het einde van de looptijd van het contract) tussen pensioenfonds en verzekeringsmaatschappij. Een negatief technisch resultaat komt voor rekening van de verzekeraar. Het herverzekeringcontract werkt dus een stop-loss mechanisme. Jaarlijks beoordeeld het pensioenfonds de resultaten uit hoofde van de herverzekeringsovereenkomst.

9.5.3 Grondslagen verplichtingen

Het pensioenfonds houdt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen rekening met een voorzienbare trend in de levensverwachting van de deelnemers. Het pensioenfonds baseert zich daarbij onder meer op de overlevingstafels die worden gepubliceerd door het Actuariële Genootschap (AG). In beginsel hanteert het pensioenfonds steeds de meest actuele tafels. In 2018 heeft het AG aangepaste tafels gepubliceerd, de AG2018 prognosetafels. Deze tafels worden toegepast voor het vaststellen van de verplichtingen (met ingang van 31 december 2018). Omdat de SPFN populatie afwijkt van de populatie die is gebruikt voor de vaststelling van de AG tafels gaat het pensioenfonds daarnaast uit van de meest actuele versie van de Milliman Ervaringssterftemodel. Met behulp van dit model kunnen, op basis van de opleidingsniveaus van de deelnemers binnen het pensioenfonds, de correcties op de sterftekansen van de gehele Nederlandse bevolking worden bepaald. Op jaarbasis toetst het pensioenfonds of de feitelijke sterfte – over een 3- tot 5jaars periode – afwijkt van de verwachte sterfte gebaseerd op de hiervoor bedoelde modellen.

9.5.4 Omgevingsrisico

Omgevingsrisico is het risico dat ontstaat als gevolg van buiten komende veranderingen op het gebied van politiek, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Het omgevingsrisico is voor het pensioenfonds van belang omdat zij deze risico's van invloed kunnen zijn op het beleid en of de uitvoering van dat beleid. Die externe omstandigheden hebben er bijvoorbeeld toe geleid dat de werkgever heeft aangegeven dat zij de intentie heeft de uitvoeringsovereenkomst te willen beëindigen.

9.5.5 Integriteitrisico

Integriteitrisico wordt door het pensioenfonds omschreven als 'het gevaar voor aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van een instelling als gevolg van een ontoereikende naleving van wettelijke voorschriften'. Integriteit ziet zowel op het pensioenfonds als op het financiële stelsel. De beheersingmaatregelen zijn gericht op het voorkomen van niet-integere gedragingen van de organisatie, de medewerkers, dan wel de leiding, in het kader

van wet- en regelgeving evenals maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Gedragscode

De SPFN gedragscode 2020 heeft als doel om het vertrouwen van alle belanghebbenden in het pensioenfonds te vergroten. Dit beoogt het bestuur te bereiken door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode maakt duidelijk wat wel en wat niet is geoorloofd. De code komt echter nooit in de plaats van het maken van een eigen integriteitsafweging. De code gaat uit van vertrouwen. Controle op de naleving vindt mede plaats door middel van het tekenen van een nalevingsverklaring, jaarlijks achteraf. In die gevallen waarin de gedragscode niet voorziet, handelt een verbonden persoon in lijn met de uitgangspunten van deze code.

Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA)

De beheersing van integriteitsrisico's is een steeds belangrijker punt op de agenda van pensioenfondsen. Een risicoanalyse stelt een pensioenfonds in staat de bedrijfsvoering integer in te richten. En om de integriteitswetgeving risico gebaseerd na te leven. Naast het verkrijgen van een overzicht op de integriteitsrisico's en de beheersingsmaatregelen is de SIRA rapportage een instrument waarmee het pensioenfonds de beheersing van integriteitsrisico's transparant maakt voor DNB en andere belanghebbenden.

Het pensioenfonds houdt rekening met de volgende integriteitsrisico's:

- Belangenverstrengeling, waaronder: Privé relaties, Privé belangen, Nevenfuncties, Geschenken en uitnodigingen en Voorkennis (insider);
- Witwassen;
- Terrorismefinanciering;
- Omzeilen sanctiewetgeving;
- Corruptie;
- Interne fraude;
- Externe fraude;
- Cybercrime;
- Maatschappelijk onbetamelijk gedrag;
- Marktmanipulatie;
- Ontduiking of ontwijking van fiscale regelgeving; en
- Data-integriteit.

Het bestuur heeft de integriteitsrisico's achtereenvolgens geïdentificeerd en geanalyseerd en heeft het bruto risico bepaald. Daarna heeft het bestuur de aanwezige beheersingsmaatregelen benoemd en beoordeeld en op basis daarvan het netto risico bepaald. Ten slotte is een plan van aanpak opgesteld waarin de aanvullende acties en beheersingsmaatregelen zijn benoemd, inclusief de actiehouders en de tijdslijnen waarbinnen de acties dienen te zijn afgerond.

9.6 Juridisch risico

Juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Een door het pensioenfonds getroffen beheersingsmaatregel is dat in beginsel aanpassingen aan de basisdocumenten,

zoals de statuten, het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst worden getoetst door een externe juridisch adviseur.

9.7 Operationeel risico

Operationele risico's zijn risico's samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting, dan wel procesuitvoering.

Ter waarborging van een integrale en beheerste bedrijfsvoering heeft het pensioenfonds op de verschillende onderdelen beheersingsmaatregelen getroffen, dan wel zijn beheersingsmaatregelen getroffen door de partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. Van die dienstverleners ontvangt het pensioenfonds jaarlijks een zogenoemde ISAE 3402-rapportages.

9.8 Deskundigheid

Het bestuur heeft besloten dat alle bestuursleden een opleiding moeten hebben gevolgd op geschiktheidsniveau B. Elk bestuurslid moet op alle 7 de deskundigheidsgebieden in 4 jaar een cursus hebben gevolgd. Dit opleidingsplan maakt deel van het geschiktheidsplan, dat is bedoeld de geschiktheid en deskundigheid van het bestuur te waarborgen.

9.9 IT

Het IT-beleid omvat de volgende elementen:

Data privacy

Sinds 25 mei 2018 zijn nieuwe wettelijke regels rond privacy in werking getreden. Deze nieuwe privacywetgeving, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), heeft tot gevolg dat de interne processen en procedures met betrekking tot het omgaan met persoonsgegevens van de deelnemers van het pensioenfonds moesten worden aangepast en medewerkers opgeleid. Het bestuur heeft in 2019 het AVG-beleid vastgesteld. Alle bestuursleden en de medewerkers van het bestuursbureau zijn daarnaast gebonden aan de Fluor Data Protection Binding Corporate Rules Policy en Fluor Data management practice.

Cybersecurity

Om cybersecurity in te richten zijn een aantal maatregelen genomen. Het fundament van deze maatregelen wordt gevormd door de cybersecurity maatregelen van Fluor enerzijds en die van AEGON anderzijds.

Het pensioenfonds – het bestuursbureau en de bestuursleden – maken gebruik van Fluor IT-systemen en volgen de desbetreffende binnen Fluor geldende procedures. Communicatie en betalingen van het pensioenfonds vinden plaats via de Fluor systemen. Rapportages aan de DNB, evenals documentatie en data aan de accountant en actuaris worden uitgewisseld via beveiligde portals. In die gevallen waar data niet via portals kan worden uitgewisseld, zijn er twee alternatieven: data wordt gemaïld waarbij de bestanden met een wachtwoord zijn beveiligd en ge-encrypt zijn, dan wel dat de data wordt aangereikt op een met wachtwoord beveiligde en encrypted USB stick. Wachtwoorden worden separaat verstrekt. Deze gevallen worden tot het minimum beperkt.

Continuïteit

De IT-providers van het pensioenfonds (Aegon en Fluor) moeten hun werkprocessen zo hebben ingericht dat die de continuïteit van de IT-functionaliteit zeker stellen. Dit geldt zeker voor het veilig stellen van de data (back-ups). Bij eventuele storingen

mogen de uitkeringen aan de pensioengerechtigden niet in gevaar komen. Het pensioenfonds monitort de business continuïteit periodiek.

Nieuwe technologie

Het introduceren van nieuwe technologie of wijzigingen in de bestaande IT-architectuur door de IT-providers (Aegon en Fluor) mag niet leiden tot een verhoogd risico voor het pensioenfonds. Ook Aegon en Fluor hebben er alle belang bij dat de IT-infrastructuur betrouwbaar, integer en veilig blijft. Afspraak is dat de IT-providers het pensioenfonds tijdig informeren.

Door Aegon wordt jaarlijks in de ISAE 3402-rapportage gerapporteerd over het inzetten van nieuwe technologie. Wat betreft Fluor worden de bestuursleden, die alleen tevens medewerker zijn van Fluor, via de binnen Fluor gebruikelijke kanalen, op de hoogte gebracht van alle voor de gebruikers relevante wijzigingen.

9.6 Eigen risico beoordeling

Minimaal iedere 3 jaar, en na significante wijzigingen in de pensioenverplichtingen of de organisatie van het pensioenfonds, wordt een eigen risico beoordeling (ERB) uitgevoerd. De eigen risico beoordeling is gericht op het identificeren en beheersen van risico's en wordt in aanmerking genomen bij de strategische besluitvorming. Het doel van de eigen risico beoordeling is het voorkomen dat het pensioenfonds onvoorbereid is op crisissituaties en is aanvullend op het crisisplan.

10 VASTSTELLING ABTN

Deze ABTN is vastgesteld in de bestuursvergadering van .. .. 20...